

Waarom explainerjournalistiek een nieuw verwachtingspatroon behoeft
Een kwalitatief onderzoek naar de rol van sensationisme in explainers op
YouTube

Naam student: Luke Thomas
Studentnummer: 667396

Supervisor: Marco van Kerkhoven

Master Media Studies - Media & Journalistiek
Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam

Masterscriptie
26 juni 2024

Word Count: 17361

Waarom explainerjournalistiek een nieuw verwachtingspatroon heeft: een kwalitatief onderzoek naar sensationisme in explainers op YouTube

Abstract

Wanneer oorlog uitbreekt, willen mensen weten hoe en waarom deze is ontstaan. Ze hebben, in hun streven complexe onderwerpen te begrijpen, behoefte aan context en duiding. Dit heeft geleid tot de populariteit van explainerjournalistiek, een journalistiek genre dat het publiek voorziet van uitleg bij ingewikkelde thema's op een toegankelijke en begrijpelijke manier. Op online platforms als YouTube kan dit genre rekenen op een miljoenenpubliek (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26).

Omdat iedereen zich als journalist kan presenteren in een digitaal medialandschap, twijfelen critici aan de journalistieke kwaliteit van content op online platforms (Barnhurst, 2014, p. 126) als YouTube. Zo zouden nieuwsvideo's sensationeel van aard zijn (Wu, 2018, p. 581) en met een subjectief karakter de meeste kijkcijfers genereren (Peer & Ksiazek, 2011, p. 56). Deze karakteristieken passen niet bij explainerjournalistiek (Dwyer et al., 2023, p. 718) en zouden ieders streven een beeld van de werkelijkheid te construeren op basis van genuanceerde en evenwichtige informatievoorziening kunnen belemmeren (Grundlingh, 2017, pp. 118-121).

Om te onderzoeken wat de journalistieke kwaliteit van deze online explainerjournalistiek is, richt dit onderzoek zich op hoe sensationisme een rol speelt in explainerjournalistiek op YouTube. Dit wordt gedaan aan de hand van een kwalitatieve inhoudsanalyse van explainer video's waarin de oorlog tussen Oekraïne en Rusland wordt uitgelegd. Hierbij wordt er gekeken naar hoe ladingen, waarin het subjectieve oordeel van een zender ten opzichte van informatie waarneembaar is, een rol spelen in het taalgebruik van explainer journalisten (Bednarek, 2010, pp. 17-19). Ladingen kunnen gezien worden als een teken van sensationisme als deze worden ingezet om de perceptie van informatie te manipuleren (Grundlingh, 2017, pp. 120, 134).

Uit de analyse blijkt dat explainer journalisten sensationisme inzetten om hun afschuw te tonen voor de volgens hen onredelijke Poetin en sympathie te tonen voor het volgens hen onschuldige Oekraïne. Aannemelijk is dat de explainer journalisten hiermee een negatieve publieke opinie over Poetin en een positieve publieke opinie over Oekraïne in de hand werken.

Dit onderzoek stelt dat een herziening nodig is van de verwachtingen van online explainerjournalistiek. Hierbij moet sensationisme gezien worden als iets wat niet per definitie slecht is en kan samengaan met de verdiepende en informerende functie van dit journalistieke genre. Een positievere benadering van sensationisme belicht hoe het ervoor kan zorgen dat het publiek content over complexe onderwerpen wil consumeren (Haw, 2020, p. 126) en hoe

journalisten het in kunnen zetten om een publiek te bereiken in een medialandschap met veel concurrentie (Arbaoui et al., 2020, p. 300).

Sleutelwoorden: *explainerjournalistiek, sensationalisme, lading, objectiviteit, subjectiviteit*

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
1.1 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.....	7
1.2 Opbouw.....	8
2. Theoretisch kader.....	10
2.1 Explainerjournalistiek.....	10
2.2 De positie van objectiviteit binnen explainerjournalistiek.....	11
2.3 Sensationalisme.....	12
2.4 Lading.....	14
3. Methode.....	19
3.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse.....	19
3.2 Dataverzameling.....	19
3.3 Operationalisering.....	22
3.4 Analyse.....	26
4. Resultaten.....	27
4.1 Emotie.....	27
4.2 Begrijpelijkheid.....	31
4.3 Belangrijkheid.....	34
4.4 Oprechtheid.....	37
4.5 Noodzaak.....	40
4.6 Verwachting.....	42
5. Conclusie.....	46
5.1 Discussie.....	49
5.2 Vervolgonderzoek en beperkingen.....	50
6. Literatuurlijst.....	52
7. Bijlage.....	57

1. Inleiding

Steeds meer heeft het publiek behoefte aan journalistiek die belangrijke en complexe onderwerpen, zoals verkiezingen of oorlogen, uitlegt. Dit heeft gezorgd voor de populariteit van explainerjournalistiek, een vrije vertaling van wat internationaal wordt gedefinieerd als *explanatory journalism*. Binnen dit genre proberen journalisten gecompliceerde thema's op een begrijpelijke en toegankelijke manier uit te leggen (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26) vanuit een neutrale rol (Wihbey, 2021, p. 64), zodat het publiek een genuanceerd en evenwichtig beeld van de werkelijkheid kan vormen (Dan & Rauter, 2023, p. 1046). Dit genre wordt gezien als waardevolle journalistiek, maar tegelijkertijd zijn er twijfels over de kwaliteit ervan in een digitaal medialandschap (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26).

Deze twijfels komen voort uit de vrees voor journalistieke kwaliteit in een online omgeving waar iedereen zich kan presenteren als journalist (Barnhurst, 2014, p. 126). Zo genereren nieuwsvideo's met een subjectief karakter de meeste kijkcijfers op videoplatforms als YouTube (Peer & Ksiazek, 2011, p. 56) en wordt deze online content, ten opzichte van traditionele nieuwsvoorziening, als sensationeler gepercipieerd omdat het journalistieke normen en waarden als nauwkeurigheid en verantwoordelijkheid minder serieus zou nemen (Wu, 2018, p. 581).

Tegelijkertijd worden explainer video's almaar belangrijker in een audiovisueel tijdperk. Kinderen groeien op met YouTube en op scholen worden explainers gebruikt als lesmateriaal. Steeds meer verwacht de jeugd, zo blijkt uit een onderzoek onder jongeren van 12 tot 19 jaar in Duitsland, iets te leren van video's op YouTube (Schneiders, 2020, p. 218). Dat is typerend voor de groei van explainerjournalistiek. Naast dat er behoefte naar is, maakt het internettijdperk het bereiken van een groot publiek mogelijk. Hierdoor is explainerjournalistiek, wat veel tijd kost om te maken, financieel aantrekkelijker geworden voor mediabedrijven (Wihbey, 2021, p. 65).

De gestelde toenemende focus op subjectiviteit en sensationisme past niet bij traditionele karakteristieken van explainerjournalistiek, omdat dit genre zich onderscheidt door een hoge waardering van objectiviteit en integriteit (Dwyer et al., 2023, p. 718). Binnen dit genre biedt de journalist context en duiding bij complexe onderwerpen (Bielik & Višňovský, 2021, p. 30), door verschillende perspectieven te belichten (Cui & Liu, 2017, p. 865). Het kenmerkt zich door het beantwoorden van de 'hoe'- en 'waarom'-vraag (Zou & Hyland, 2024, p. 2) en het zijn tevens deze woorden die veelal terugkomen in de titels van deze explainer video's. Explainerjournalistiek wordt gezien als een toegankelijk genre voor het publiek, omdat het weinig voorkennis vereist en daardoor gemakkelijk te consumeren is (Dan & Rauter, 2023, p. 1048). Redenerend vanuit traditionele journalistieke normen en waarden wordt er van explainer journalisten verwacht dat zij een neutrale rol aannemen binnen het uitleggen van deze onderwerpen (Wihbey, 2021, p. 64). Hierdoor zou het publiek een beeld van de werkelijkheid kunnen vormen op basis van een genuanceerde en

evenwichtige vertelling van informatie (Dan & Rauter, 2023, p. 1046).

Het publiek wordt belemmerd in het construeren van een beeld van de werkelijkheid wanneer informatievoorziening sensationeel is (Grundlingh, 2017, pp. 118-121). Sensationalisme kenmerkt zich doordat het een overmatig beroep doet op de emoties van het publiek, mede door aandachtspakkende elementen en dramatisering van informatie. Het wordt gezien als onwenselijk omdat sensationalisme het belang en de complexiteit van een onderwerp ondermijnt (Brown et al., 2018, p. 1499). Daarnaast gaat sensationalisme gepaard met overdrijvingen, onnauwkeurigheden en disbalans (Kleemans et al., 2017, p. 184). Dit kan ertoe leiden dat het publiek een verdraaid of verkeerd beeld van de werkelijkheid vormt (Grundlingh, 2017, pp. 118-121). De aanwezigheid ervan kan gezien worden als een manier voor de maker om een bepaald belang te dienen of bepaalde ideologie over te brengen (Singh et al., 2022, pp. 176-177).

Toch is er een beweging naar sensationalisme waarneembaar binnen de journalistiek. Het is voor nieuwsmedia een manier om gezien te worden in een medialandschap met veel concurrentie (Arbaoui et al., 2020, p. 300) en zichzelf met een groot bereik aantrekkelijker te maken voor adverteerders (Bader & Širb, 2021, p. 2). In een aandachtseconomie strijden nieuwsmedia om consumenten door hun content sensationeel te presenteren, met mogelijk negatieve gevolgen voor de journalistieke kwaliteit ervan (Molek-Kozakowska, 2013, p. 174).

Anderzijds kan sensationalisme gezien worden als iets positiefs. Het is een manier om mensen te betrekken bij het nieuws die anders mogelijk niet zouden zijn bereikt. Bovendien zouden journalistieke kwaliteit en sensationalistische elementen naast elkaar moeten kunnen bestaan: het inspelen op de zintuigen zou niet ten koste hoeven te gaan van de verdiepende en informerende functie van explainerjournalistiek (Haw, 2020, p. 126).

Eenzijds vrezen critici dus voor de sensationele trekken van online nieuwscontent (Wu, 2018, pp. 581, 584). Daartegenover suggereren karakteristieken van explainerjournalistiek dat dit genre niet sensationalistisch is (Dwyer et al., 2023, p. 718). Hiermee kan gesteld worden dat er tegenstrijdige ideeën zijn over de journalistieke kwaliteit van explainerjournalistiek in een digitaal medialandschap. Daarom kijkt dit onderzoek naar hoe sensationalisme een rol speelt in deze online explainerjournalistiek. Hierbij wordt er gefocust op explainer video's op YouTube. Gesuggereerd wordt dat content op online platforms als YouTube, ten opzichte van traditionele nieuwsvoorziening, sensationeler van aard is (Wu, 2018, p. 581). Daarnaast zou er op dergelijke online platforms, waarop iedereen zich kan presenteren als journalist, anders worden omgegaan met journalistieke normen en waarden (Bielik & Višňovský, 2021, p. 30).

Hierbij wordt er gekeken naar explainer video's over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland die een miljoenenpubliek bereiken. Het uitleggen van oorlogen is typerend voor explainerjournalistiek (Bielik & Višňovský, 2021, p. 33) en de literatuur suggereert dat Westerse

berichtgeving over deze oorlog overwegend subjectief is (Springer et al., 2022, p. 197), waarschijnlijk omdat journalisten een connectie voelen met een betrokken land (Nygren et al., 2018, p. 1059).

Om te achterhalen hoe sensationisme een rol speelt op explainer platforms op YouTube, wordt er een kwalitatieve inhoudsanalyse gedaan. Hierbij wordt er gekeken naar hoe lading voorkomt op deze explainer kanalen. Lading is een door Bednarek (2010, pp. 17-18) uitgewerkt concept dat, bij het overmatige voorkomen ervan, gezien kan worden als een teken van sensationisme. Dit omdat ladingen iets zeggen over iemands houding en mening ten opzichte van informatie (Thompson & Hunston, 2000, p. 6) en de publieke perceptie van informatie kunnen manipuleren (Singh et al., 2022, pp. 176-177). Ladingen refereren aan de standaarden, normen en waarden waaraan informatie beoordeeld wordt. Dit onderzoek kijkt naar ladingen die iets zeggen over emotie, noodzakelijkheid, begrijpelijkheid, verwachting, oprechtheid en belangrijkheid. De aanwezigheid van een dergelijke lading in taalgebruik kan leiden tot een negatieve of positieve perceptie van informatie bij de ontvanger (Bednarek, 2010, pp. 18-19).

Ladingen vertegenwoordigen subjectieve oordelen van een zender (Thompson & Hunston, p. 6) en helpen het publiek de wereld te begrijpen en gemeenschappelijke normen en waarden te creëren (Ghavamnia & Dastjerdi, 2013, p. 449). Deze ladingen hebben een sensationistisch karakter als ze worden ingezet om een bepaalde ideologie of overtuiging over te brengen (Singh et al., 2022, pp. 176-177). De manipulatieve aard van sensationisme kan ervoor zorgen dat het publiek een beeld van de werkelijkheid construeert op basis van een verdraaide of verkeerde vertelling van feiten (Grundlingh, 2017, pp. 120, 134).

Dit past niet binnen de kaders van traditionele explainerjournalistiek, omdat dit genre een neutrale rol van de journalist vergt (Wihbey, 2021, p. 64) en zich onderscheidt door een hogere waardering van objectiviteit en integriteit ten opzichte van andere journalistieke genres (Dwyer et al., 2023, p. 718). Tegelijkertijd suggereert de literatuur dat objectiviteit een steeds minder prominente journalistieke waarde lijkt te zijn binnen een online medialandschap (Peer & Ksiazek, 2011, p. 56) waarin nieuwsmedia steeds meer bewegen naar sensationele verhalen, in de hoop een groot bereik te genereren (Gehrke et al., 2023, p. 3).

Het bovenstaande belicht verschillende perspectieven op de kwaliteit en verwachtingen van explainerjournalistiek in de huidige tijdsgeest en de rol die sensationisme hier (niet) in zou moeten spelen. Dit onderzoek tracht duidelijkheid te scheppen over hoe explainerjournalistiek op YouTube beoordeeld moet worden door te kijken naar elementen van sensationisme. Daarom luidt de onderzoeksvraag: Hoe komt sensationisme voor in explainerjournalistiek op YouTube?

1.1 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant omdat miljoenen mensen gecompliceerde en

belangrijke onderwerpen uitgelegd willen krijgen en hiervoor grijpen naar explainerjournalistiek (Bielik & Višňovský, 2021, pp. 30-31). Maar er zijn zorgen over de kwaliteit van journalistiek op online platforms (Wu, 2018, p. 581), zoals YouTube. Wanneer content sensationeel is, heeft dit invloed op hoe het publiek de werkelijkheid percipieert (Wong & Harraway, 2019, p. 333). Zo kan de manipulatieve aard van sensationisme ervoor zorgen dat het publiek een beeld van de werkelijkheid construeert op basis van een verdraaide of verkeerde vertelling van feiten (Grundlingh, 2017, pp. 120-121), waarbij de zender handelt vanuit bepaalde overtuigingen of ideologieën (Singh et al., 2022, pp. 176-177). Dit zou kunnen betekenen dat een miljoenenpubliek wordt belemmerd in het vormen van een evenwichtig en genuanceerd beeld van de werkelijkheid (Dan & Rauter, 2023, p. 1046). Daarom is het van belang om de rol van sensationisme binnen deze explainer video's op YouTube te analyseren, om te achterhalen wat de journalistieke kwaliteit ervan is.

Zoals eerder besproken is deze journalistieke kwaliteit verschillend te beoordelen, afhankelijk van ieders verwachtingen van explainerjournalistiek. Uit dit onderzoek blijkt dat deze online vorm van explainerjournalistiek andere karakteristieken heeft dan de traditionele vorm. Dit onderzoek draagt bij aan de bewustwording van deze andere eigenschappen van online explainerjournalistiek en kan ervoor zorgen dat consumenten, journalisten en critici dit genre anders gaan beoordelen.

De wetenschappelijke relevantie komt voort uit het idee dat deze explainerjournalistiek op YouTube een miljoenenpubliek bereikt (Bielik & Višňovský, 2021, pp. 30-31). De literatuur zet vraagtekens bij de kwaliteit ervan (Wu, 2018, p. 581) en suggereert dat dit miljoenenpubliek mogelijk een vertekend of verkeerd beeld van de werkelijkheid construeert op basis van dit genre (Grundlingh, 2017, pp. 118-121). Dit onderzoek kijkt vanuit wetenschappelijk perspectief naar de journalistieke kwaliteit van deze explainerjournalistiek, om zo beter in kaart te brengen wat men consumeert.

Tot slot wordt er in de wetenschap veelal gerefereerd naar explainerjournalistiek vanuit traditionele normen en waarden. Dit onderzoek suggereert dat een herziening van de definitie van explainerjournalistiek nodig is en moedigt wetenschappers aan met een modernere blik, die past bij deze tijd, naar explainerjournalistiek te kijken.

1.2 Opbouw

Dit onderzoek start met een verkenning van de theorie die bestaat rondom de concepten die belangrijk zijn binnen de kaders van dit onderzoek. Hierbij ligt de focus op explainerjournalistiek, objectiviteit, sensationisme en lading. Vervolgens wordt er in het methodehoofdstuk uiteengezet hoe de relevante concepten meetbaar zijn gemaakt, welke onderzoeksmethode hierbij past en hoe deze praktisch is uitgevoerd. Hierna volgen de resultaten, waarin duidelijk wordt hoe de samengestelde variabelen voorkomen in de explainer video's. Uiteindelijk worden de belangrijkste

bevindingen besproken in het conclusiehoofdstuk, waarin kritisch gereflecteerd wordt op de resultaten en hoe deze zich verhouden tot de literatuur. Deze reflectie leidt tot suggesties voor vervolgonderzoek, wat aangevuld wordt door de benoeming van de beperkingen binnen dit onderzoek.

2. Theoretisch kader

Om een antwoord te kunnen formuleren op de hoofdvraag, belicht het theoretisch kader de verschillende verwachtingen van explainerjournalistiek en hoe deze invloed hebben op de gepercipieerde rol van sensationisme binnen dit genre. Dat wordt gedaan door allereerst te kijken naar wat explainerjournalistiek is en welke journalistieke normen en waarden hiertoe behoren. Vervolgens wordt belicht hoe een traditionele kijk op explainerjournalistiek wordt uitgedaagd door karakteristieken van het digitale medialandschap. Hierop voortbordurend wordt er gekeken naar sensationisme, waarbij er ingegaan wordt op welke functie dit concept heeft in een online omgeving en hoe deze zich verhoudt tot traditionele journalistieke normen en waarden die als belangrijk worden gezien voor explainerjournalistiek. Tot slot wordt uitgelegd wat lading, een door Bednarek (2010, pp. 17-18) uitgediept concept, is en waarom dit gezien kan worden als een teken van sensationisme.

2.1 Explainerjournalistiek

Explainerjournalistiek kenmerkt zich door het publiek te voorzien van context en duiding bij gecompliceerde onderwerpen (Bielik & Višňovský, 2021, p. 30). Hierbij kan het gezien worden als een aanvulling op traditionele nieuwsmedia, die volgens critici niet slagen in hun taak het publiek te informeren (Wihbey, 2021, p. 64). Om ingewikkelde thema's in een complexe wereld te begrijpen, trekken mensen naar explainerjournalistiek. Op basis hiervan hoopt de ontvanger een weloverwogen en onderbouwd standpunt te kunnen formuleren (Dan & Rauter, 2023, p. 1046).

Binnen dit genre is het de taak van de journalist om relevante informatie van verschillende bronnen te verzamelen en te verwerken in een begrijpelijk en hapklaar verhaal (Cui & Liu, 2017, p. 854; Rojas-Calderón, 2024, pp. 638-640). Het is voor het publiek een toegankelijke vorm die weinig voorkennis vereist en daardoor gemakkelijk te consumeren is en snel te begrijpen valt. Dat het genre bijdraagt aan geïnformeerd burgerschap, wat een kernwaarde voor de journalist is, maakt dat explainerjournalistiek een goede reputatie geniet (Dan & Rauter, 2023, p. 1047). Geïnformeerd burgerschap wordt namelijk gezien als fundamenteel voor het functioneren van een democratie. Het wordt bereikt door vergaring van feitelijke, accurate en gebalanceerde berichtgeving en de kwaliteit van het publieke debat en de politieke en maatschappelijke betrokkenheid van burgers is hiervan afhankelijk (Balčytienė, 2017, p. 47). De informatieve functie van de journalistiek wordt als erg belangrijk gezien, omdat het publiek haar beeld van de werkelijkheid construeert op basis van door journalisten gedeelde informatie (Gil de Zúñiga & Hinsley, 2013, p. 927).

Explainerjournalistiek is een tijdsintensief genre om te maken. Het kost meer tijd dan het produceren van snel nieuws. Waar snel nieuws gaat om het brengen van feiten, door het beantwoorden van de 'wie'-, 'wat'-, 'waar'- en 'wanneer'-vraag, gaat explainerjournalistiek in op het

contextualiseren van deze feiten middels het beantwoorden van de 'hoe'- en 'waarom'-vraag (Dan & Rauter, 2023, p. 1049). Achtergrondinformatie komt hiermee op de voorgrond te staan, ertoe leidend dat er een publiek bewustzijn en debat kan ontstaan over doorgaans onbesproken informatie (Schudson, 2008, p. 13). Binnen dit genre gaat het niet om de primeur brengen, maar om het zo compleet mogelijk brengen en uitleggen van een verhaal door verschillende bronnen aan te halen (Cui & Liu, 2017, p. 865). Doordat explainers minder afhankelijk zijn van de snelle actualiteit, hebben deze een langere levensduur. Het uitleggen van een gebeurtenis kan een jaar na productie nog altijd relevant zijn (Zayani, 2021, p. 32).

Het genre wordt door journalisten gezien als een manier zich te onderscheiden in een diffuus medialandschap waar iedereen zich als journalist kan presenteren. In een digitaal tijdperk heeft iedereen dezelfde snelle toegang tot informatie en dus moeten journalisten, mits zij iets willen bijdragen aan publieke kennisvergaring, verder gaan dan het verzamelen en verspreiden van feiten (Wihbey, 2021, p. 65). Journalisten moeten hun eigen positie binnen de maatschappij herzien in een online omgeving waar feit en fictie moeilijk zijn te onderscheiden en bewegen richting het interpreteren en contextualiseren van deze snelle feitelijke informatie (Barnhurst, 2014, p. 126).

2.2 De positie van objectiviteit binnen explainerjournalistiek

Wie explainerjournalistiek benadert vanuit traditionele journalistieke normen en waarden, benadrukt het belang van objectiviteit en integriteit (Dwyer et al., 2023, p. 718). Hierbij is het belangrijk dat complexe onderwerpen worden uitgelegd aan de hand van verschillende perspectieven (Hardee & McMahan, 2017, p. 12) en dat de presentator een neutrale en objectieve rol aanneemt in het uitleggen hiervan (Wihbey, 2021, pp. 64, 67). Dit zorgt ervoor dat mensen meer begrip kunnen opbrengen voor andere zienswijzen (Rojas-Caldéron, 2024, p. 640) en zo een genuanceerd beeld van de werkelijkheid kunnen vormen (Dan & Rauter, 2023, p. 1046).

Zorgen zijn er over de teloorgang van dit streven naar objectiviteit ten gevolge van een toenemende focus op emotie. Emotionele verhalen zouden niet behoren tot kwaliteitsjournalistiek omdat ze een beroep doen op de emotie van de ontvanger en niet op de ratio. Het ondermijnt de complexiteit van een onderwerp, door emotie boven feitelijke informatie te zetten. De ontvanger creëert hierdoor een versimpeld beeld van een eigenlijk complexe werkelijkheid. Er is een tweedeling binnen de journalistiek, waarbij sommige journalisten emotie inzetten om kijkcijfers te genereren en andere journalisten er juist voor kiezen emotie te mijden in hun streven naar objectiviteit (Wahl-Jorgensen, 2020, pp. 176, 184).

Anderzijds zijn er ook nieuwsmedia die explainerjournalistiek op een eigen manier benaderen. Zo bewegen nieuwsmedia als Al Jazeera, met initiatieven als AJ+, meer richting de entertainment. Hierbij is de toon van de explainers een stuk informeler, in een poging een jonger

publiek aan te spreken (Zayani, 2021, pp. 32-33). Deze stijl is narratiever, simpeler en educatiever van aard (Schneiders, 2020, p. 220).

Discussie is er over welke plek dit genre binnen de journalistiek moet innemen. Zij die complexe onderwerpen uitleggen, gaan verder dan enkel de feiten. De interpretatie die hiermee gepaard gaat, zorgt ervoor dat journalistieke waarden als objectiviteit in het geding komen. Dit omdat ieders interpretatie van feiten afhankelijk is van iemands overtuigingen. Wanneer deze overtuigingen de overhand nemen en objectiviteit overboord wordt gegooid, gaat dat ten koste van de kwaliteit van het publieke debat (Wihbey, 2021, pp. 76-77).

Soontjens (2019, p. 957) benoemt drie vormen van explainerjournalistiek, waarbij hij onderscheid maakt tussen uitleggen, oordelen en speculeren. Hierbij is uitleggen de meest objectieve vorm, omdat hier de journalist gebeurtenissen probeert uit te leggen door motieven en overwegingen van betrokkenen bloot te leggen. Bij oordelen schemert de mening van de journalist meer door. In deze vorm wordt de mening van de journalist duidelijk omdat hij woorden met een bepaalde connotatie of lading gebruikt. In dit geval benoemt de journalist wat hij goed- of afkeurt. Bij speculeren interpreteert de journalist mogelijke uitkomsten en consequenties voor de toekomst. Deze laatste twee vormen, het oordelen en speculeren, zijn het meest interpretatief. Dit past bij het streven naar een groot publiek, omdat het publiek aangetrokken zou zijn tot oordelende en speculatieve journalistiek. Daarmee heeft het iets weg van interpretatieve journalistiek, een genre dat dichtbij explainerjournalistiek staat. Ook hier staat de 'waarom'-vraag centraal, waarbij uitgelegd wordt hoe iets is gebeurd, maar heeft de journalist meer vrijheid om persoonlijke meningen te uiten en te speculeren over de toekomst. Hier speelt het verwijzen naar verifieerbare bronnen een minder grote rol dan bij een traditionele benadering van explainerjournalistiek (Soontjens, 2019, p. 952).

2.3 Sensationalisme

Sensationalisme kenmerkt zich doordat het een beroep doet op de emoties van het publiek, mede door aandachtspakkende elementen en het dramatiseren van informatie. Het wordt gezien als onwenselijk omdat sensationalisme het belang en de complexiteit van een onderwerp ondermijnt (Brown et al., 2018, p. 1499). Klachten over sensationalisme gaan veelal gepaard met kritiek over overdrijvingen, onnauwkeurigheden en disbalans (Kleemans et al., 2017, p. 184). Informatie krijgt een sensationalistisch karakter door het te presenteren als buitengewoon, vreemd of bizar (Singh et al., 2022, 170).

Critici zien sensationalisme als een gevolg van concurrentie, waarbij het voorkomen ervan dient als een manier om consumenten te trekken. Wanneer het streven naar rendement de boventoon voert, gaat dit ten koste van de informatieve en educatieve functie van de journalistiek. Daarom worden er vraagtekens gezet bij de kwaliteit van sensationalistische verhalen (Arbaoui et al.,

2020, p. 300) en wordt er gevreesd voor een teloorgang van informatie die er volgens critici echt toedoet. Commerciële belangen kunnen ervoor zorgen dat nieuwsmedia onderwerpen selecteren op basis van hun potentiële bereik en niet hun journalistieke waarde. Dit bereik is te meten door bijvoorbeeld te kijken naar consumentengedrag, clicks of gependeerde tijd op de pagina en het zijn tevens deze cijfers die nieuwsmedia proberen te verkopen aan adverteerders (Bader & Sîrb, 2021, p. 2). Hiermee krijgen spraakmakende verhalen, over onderwerpen als seks, criminaliteit en rampen, de voorkeur. Dat maakt sensationisme niet per se slecht. Het zijn deze karakteristieken die maken dat mensen een verhaal willen lezen of zien. Maar ze sneeuwen de informatieve verhalen, die als politiek en maatschappelijk relevanter worden beschouwd, onder (Kleemans & Hendriks Vettehen, 2009, p. 227).

Daarnaast is de neiging van nieuwsmedia naar sensationisme te verklaren door een behoefte zich te mengen met het publieke discours. In een online omgeving maakt het merendeel van het publiek geen onderscheid tussen informatie van een journalist of burger. Nieuwsmedia zien hierin marketingkansen en benutten deze door hun journalistieke content op een soortgelijke manier te presenteren als niet-journalistieke content, in de hoop een groter publiek te bereiken. Dit doen ze door gewone gebeurtenissen een sensationeel karakter te geven. Hiermee gaat de nauwkeurigheid van een verhaal verloren (Bader & Sîrb, 2021, pp. 3, 14).

Ook onderlinge concurrentie tussen nieuwsmedia wordt gezien als een oorzaak van sensationele berichtgeving. In een aandachtseconomie strijden nieuwsmedia om de aandacht van de consument. Dit doen ze door hun content als relevant, opmerkelijk of belangrijk te doen overkomen. Hier komen allerlei keuzes bij kijken die zich richten op de emotie van de consument en niet het intellect. Nieuwsmedia pogen hiermee hun informatie extra nieuwswaardigheid te geven, ten koste van de journalistieke kwaliteit van die informatie, en daardoor de aandacht van de consument te pakken (Molek-Kozakowska, 2013, pp. 173-174).

Toch is sensationisme niet alleen iets negatiefs. Het is een manier om een publiek te trekken dat anders mogelijk nooit de tijd had genomen om bepaalde informatie tot zich te nemen. Niet iedereen heeft zin om content te consumeren die enkel feitelijk en objectief is. Daarom moet het volgens critici mogelijk zijn om op emoties van het publiek in te spelen en tegelijkertijd toch voor verdieping en een geïnformeerd debat te zorgen. Daarnaast is het niet zo dat het publiek sensationistische verhalen zonder enig kritisch denkvermogen tot zich neemt. Wanneer sensationisme de overhand neemt, kan het publiek dit identificeren en content als ongeloofwaardig beoordelen (Haw, 2020, p. 126).

Sensationele content is te herkennen aan het gebruik van elementen die een beroep doen op het menselijke basisinstinct dreigingen om zich heen te herkennen. Een voorbeeld hiervan zijn woorden met een alarmerende connotatie. Deze woorden spelen in op het psychologische

overlevingsmechanisme, en zorgen ervoor dat mensen ergens op klikken of naar willen kijken (Ng & Zhao, 2020, p. 252). Deze focus op aandacht, gegenereerd door het overstimuleren van de zintuigen, gaat ten koste van de journalistieke kwaliteit (Zabalondo et al., 2022, p. 2381).

Inmiddels weten nieuwsmedia hoe ze voor een groot publiek kunnen zorgen. Ze gebruiken bijvoorbeeld clickbait, het gebruik van bepaalde woorden zodat mensen ergens op klikken, en maximaliseren hiermee hun bereik. Ondertussen leren journalisten hoe zij met het gebruik van deze woorden bovenaan in de zoekmachines komen te staan. Hiermee houdt de journalist zich meer bezig met het manipuleren van een publiek dan de inhoudelijke journalistieke kwaliteit van haar werk (Gehrke et al., 2023, p. 3). Het toepassen van clickbait kan gezien worden als bewuste manipulatie van het publiek, omdat het informatie overdrijft, sensationeel maakt en verdraait, in een poging meer consumenten te trekken (Kyriakidou et al., 2022, p. 2387).

De manipulatieve aard van sensationisme beïnvloedt de manier waarop de ontvanger zijn beeld van de werkelijkheid construeert. Wanneer berichtgeving sensationeel is, kan dit leiden tot een onnauwkeurige of ongebalanceerde presentatie van informatie. Als gevolg kan de ontvanger een verdraaid of verkeerd beeld van de feiten hebben (Grundlingh, 2017, pp. 118-121). Het sensationistische karakter van een verhaal zegt iets over de overtuigingen van de maker. Het is een manier om een verhaal te construeren en een bepaald belang te dienen of ideologie over te brengen (Singh et al., 2022, pp. 176-177).

Toch zijn er vraagtekens te zetten bij de mate waarin sensationisme een bewust proces is. Grundlingh (2017, p. 133) maakt onderscheid tussen subtiele en duidelijke sensationisme. Hierbij verwijst subtiele sensationisme naar alle informatie die onbewust de aandacht kan trekken van het publiek. Dit is informatie die eigenlijk onnodig is, maar toch wordt benoemd. Van duidelijke sensationisme is sprake wanneer de houding van de journalist ten opzichte van een onderwerp duidelijk te identificeren is. In dit geval maakt de journalist zijn gevoel of mening kenbaar. Beide vormen van sensationisme voldoen niet aan het idee van objectiviteit en kunnen gezien worden als een manier om de publieke opinie te manipuleren (Grundlingh, 2017, p. 118).

2.4 Lading

Dit onderzoek kijkt naar hoe sensationisme een rol speelt in explainers op YouTube. Dit wordt gedaan aan de hand van door Bednarek (2010, p. 19) samengestelde variabelen. Deze refereren aan de standaarden, normen en waarden waaraan individuen iets beoordelen met taal. Deze taal geeft weer hoe de zender een situatie beoordeelt, zoals positief of negatief en belangrijk of onbelangrijk. Wanneer in het taalgebruik een mening of houding ten opzichte van iets waarneembaar is, krijgt informatie een lading. Woorden hebben een bepaalde connotatie en op basis hiervan construeert de ontvanger zijn of haar werkelijkheid (Bednarek, 2010, p. 18).

Niet alleen zegt deze lading iets over de zender: het weerspiegelt de waarden en overtuigingen van de zender en zijn gemeenschap of publiek, construeert en onderhoudt een relatie tussen journalist en ontvanger en organiseert tekst (Thompson & Hunston, 2000, p. 6). Ladingen helpen het publiek de wereld te begrijpen en vormen op lange termijn de normen en waarden waarnaar men zich gedraagt. Het beoordelen van informatie zit in de menselijke aard en dus is het moeilijk om ergens geen lading aan te geven (Ghavamnia & Dastjerdi, 2013, p. 449). Ladingen gaan dus over subjectieve oordelen van de zender, wat in deze context een journalist is. Critici vinden dat subjectieve karakter niet passen bij de journalistiek, omdat het streven naar objectiviteit prioriteit zou moeten zijn (Gil de Zúñiga & Hinsley, 2013, p. 927).

Binnen het kader van dit onderzoek ligt de focus op woorden die een lading hebben. Een overmatig gebruik hiervan zou kunnen wijzen op sensationisme. Het gaat hier om ladingen die iets zeggen over begrijpelijkheid, emotie, oprechtheid, noodzaak, belangrijkheid en verwachting (Bednarek, 2010, p. 19).

Allereerst kan een journalist een bepaalde mate van begrijpelijkheid toekennen aan informatie. Deze lading zegt iets over de mate waarin journalisten begrijpen wat ze belichten. Journalisten kunnen informatie duiden als vaag (minder begrijpelijk) of expliciet (meer begrijpelijk). Ook de mate van verklaarbaarheid speelt een rol, waarbij een journalist wel of niet weet waarom iets op een bepaalde manier gebeurt of is. Voorbeelden van mindere mate van begrijpelijkheid zijn mysteries, onbekende zaken en onopgeloste problemen. Zulke ladingen dragen bij aan de dramatisering van het onderwerp en geven een gevoel van nieuwswaardigheid. Afhankelijk van de begrijpelijkheid, zal de ontvanger er een positief of negatief gevoel bij hebben. Iets wat als heel onduidelijk wordt gepresenteerd, roept negatieve emoties op (Bednarek, 2010, pp. 19-20).

Daarnaast bepaalt de mate waarin informatie begrijpelijk is de waarde van deze informatie. Wanneer informatie onbegrijpelijk is, verliest het zijn bruikbaarheid. Daarom is de begrijpelijkheid van informatie belangrijk in het bepalen van de kwaliteit ervan (Marasigan & Ballesteros-Lintao, 2020, p. 39). Op basis hiervan is het aannemelijk dat wanneer journalisten informatie als onbegrijpelijk bestempelen, het publiek deze informatie niet als kwalitatief goed zal beschouwen.

Als tweede is lading terug te vinden in emotie. Sensationisme heeft als doel om beroep te doen op emoties (Brown et al., 2016, p. 1499). Uitingen van de journalist die positief of negatief zijn geven gebeurtenissen of informatie goed- of afkeuring. Deze lading zegt iets over bepaalde politieke of ideologische overtuigingen van de zender. Nieuwsmedia trachten verhalen te construeren die in lijn liggen met de ideeën en meningen van hun publiek. Wanneer de journalist informatie koppelt aan een negatieve emotie, wordt deze ook als negatief beschouwd (Bednarek, 2010, pp. 21-22).

Het zijn deze emotionele elementen die maken dat een productie een groot publiek trekt (Denisova, 2023, p. 1926). Daarmee is het inspelen op emotie een instrument voor nieuwsmedia om

kijkcijfers te genereren. In de strijd om aandacht is emotie een machtig wapen dat veranderingen teweeg kan brengen (Ozyumenko & Larina, 2021, p. 748). Een veelvoorkomende emotie in nieuwsgediscours is de angstemotie. Angst kan ervoor zorgen dat het publiek meer aandacht gaat schenken aan een bepaald onderwerp, van mening verandert en/of actie gaat ondernemen (Flusberg et al., 2018, p. 6).

Hoewel de nadrukkelijke focus op het inspelen op iemands emotie schuurt met journalistieke normen en waarden (Nygren et al., 2018, p. 1059), wordt het een steeds belangrijker element binnen de journalistiek. Dit heeft onder meer te maken met het huidige digitale medialandschap, wat gericht is op emotie. Het zijn sensationele verhalen die een groter bereik genereren dan informatieve verhalen. Emotionele verhalen excelleren online, omdat algoritmes hier de voorkeur aan geven, en dus zien nieuwsmedia er commerciële potentie in. Dit gaat ten koste van de informatieve functie van de journalistiek. De aard van deze verhalen is vaak negatief, omdat emotioneel negatieve verhalen een groter bereik genereren dan emotioneel positieve verhalen. Het zijn dan ook deze negatieve emoties die een collectief gevoel creëren tegen de boosdoener binnen een narratief. Nieuwsmedia kunnen dus met negatieve emoties mensen in de maatschappij bij elkaar brengen en daarmee een gezamenlijke afkeer tegen 'de ander' creëren (Wahl-Jorgensen & Pantti, 2021, pp. 1150-1151). Dit past ook bij het idee dat nieuwsmedia content maken die in lijn ligt met de opvattingen van hun publiek, en op deze manier een eensgezinde groep proberen te vormen (Ghavamnia & Dastjerdi, 2013, p. 455).

Aansluitend beïnvloeden beschrijvingen van oprechtheid de interpretatie van het publiek. Journalisten en hun publiek willen weten of mensen en gebeurtenissen oprecht of nep zijn. Beschrijvingen van oprechte gebeurtenissen hebben positieve connotaties. Niet-oprechte gebeurtenissen worden vaak als negatief geïnterpreteerd (Bednarek, 2010, p. 24). Wanneer iemand als niet-oprecht wordt gepresenteerd, gaat hiermee het vertrouwen in deze persoon verloren (Curry & Stroud, 2021, p. 905). Beschuldigingen van onoprechtheid komen veelal voor in de politiek, waarbij politici de publieke opinie proberen te beïnvloeden in hun voordeel. Critici denken dat dergelijke beschuldigingen mogelijk meer invloed kunnen hebben op de publieke opinie dan de objectieve verspreiding van informatie (Hameleers & Minihold, 2022, p. 1196). Eenzelfde overweging kan gemaakt worden binnen het kader van dit onderzoek wanneer explainer journalisten mogelijk ladingen van (on)oprechtheid toewijzen aan informatie.

De indirecte effecten van het beoordelen van iets als oprecht of niet-oprecht zijn zichtbaar in discours over asielzoekers, waarbij er wordt gesproken over echte en niet-echte asielzoekers. Hiermee wordt een onderscheid gemaakt tussen asielzoekers die welkom zijn en asielzoekers die onwenselijk zijn en een dreiging vormen (Lueck et al., 2015, p. 624). Dit discours is het resultaat van collectief gevoelde politieke, culturele en morele overtuigingen en draagt bij aan het verder

tegenover elkaar zetten van deze twee groepen, waarbij de afkeer tegen de niet-oprechte groep alsmaar groeit (Nickels, 2007, pp. 53-57).

Ten vierde kunnen journalisten informatie een lading van noodzakelijkheid geven, door informatie als nodig of onnodig te bestempelen. Afhankelijk daarvan beoordeelt het publiek een situatie als positief of negatief. Onnodige gebeurtenissen impliceren dat iets niet had moeten gebeuren en hebben daarom een negatieve connotatie. Noodzakelijke gebeurtenissen impliceren daarentegen dat een actie wel moet gebeuren en kan daarom positief geïnterpreteerd worden. Hierbij wordt er dus een onderscheid gemaakt tussen wat iets zou moeten zijn (positief) en wat iets niet zou moeten zijn (negatief) (Bednarek, 2010, p. 25).

Ladingen die een bepaalde noodzakelijkheid suggereren, vergroten de (vermeende) urgentie van informatie en kunnen dienen als een manier om verantwoordelijkheid toe te schrijven aan iemand. Hierbij kan de vermeende noodzaak van iets sympathie of afkeer vertegenwoordigen. Tot slot kunnen ladingen over noodzakelijkheid iets zeggen over (vaak negatieve) toekomstige ontwikkelingen (Molek-Kozakowska, 2013, pp. 190-191).

Ook de vermeende belangrijkheid van informatie beïnvloedt het beeld van het publiek. Zulke ladingen geven aan hoe belangrijk, relevant of significant iets is. Voorbeelden hiervan zijn bekendheden, invloedrijke of autoritaire figuren, significantie, importantie en andere gerelateerde begrippen. Belangrijke zaken zijn nieuwswaardiger dan onbelangrijkere zaken en roepen dus nieuwsgierigheid op bij het publiek. Niet voor niets komen onbelangrijke zaken zelden voor in het nieuws (Bednarek, 2010, pp. 24-25).

De benadrukking van iets als belangrijk is veelal terug te zien in het gebruik van hyperbolen. Deze kunnen dienen als manier om informatie te overdrijven, zodat informatie belangrijker overkomt, en hiermee een bepaald effect in gang te zetten (Ngai, 2018, p. 162). Ook superlatieven, woorden die de vermeende intensiteit en impact van informatie vergroten, kunnen informatie belangrijker doen overkomen (Yu & Chen, 2023, p. 1367). In nieuwsgediscours komen deze superlatieven vooral voor bij als negatief en impactrijk beschreven gebeurtenissen, waarbij ook het benoemen van aantallen (zoals het aantal slachtoffers) bijdraagt aan de vermeende belangrijkheid (Bednarek, 2016, p. 230; Makki, 2019, pp. 441, 452; Yu & Chen, 2023, p. 1367).

Het gebruik van superlatieven en hyperbolen is te verklaren door journalistieke nieuwswaarden. Hoe groter de impact van een gebeurtenis is, hoe groter de nieuwswaardigheid ervan is en hoe eerder consumenten het gevoel hebben dat het voor hen relevant is. De nieuwswaardigheid van een verhaal bepaalt de mate waarin het publiek het zal consumeren (Caple & Bednarek, 2013, p. 6).

Tot slot kijkt dit onderzoek naar ladingen over de verwachting van informatie. Onverwachte gebeurtenissen worden gezien als nieuwswaardig. Afhankelijk van de context zorgt een dergelijke

lading voor een negatieve of positieve interpretatie. Het is hierin extra belangrijk de positie van de ontvangers te overwegen, omdat deze op basis van hun overtuigingen en sociale waarden en normen verschillende verwachtingen hebben. Waar iemand een onverwachte gebeurtenis als negatief kan interpreteren, kan een ander dezelfde gebeurtenis als positief interpreteren (Bednarek, 2010, pp. 22-23).

Gebeurtenissen komen als onverwachts over wanneer deze nieuw, ongewoon of uniek zijn. Ook zeggen ladingen over verwachtingen iets over de mate waarin gebeurtenissen passen binnen de maatschappelijk geaccepteerde sociale normen. Onverwachtse gebeurtenissen vallen dan buiten deze normen en behelzen een bepaalde mate van verrassing, die zowel negatief als positief kan zijn (Bednarek & Caple, 2014, pp. 146, 157).

3. Methode

3.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Om te bepalen hoe sensationisme een rol speelt in explainerjournalistiek op YouTube, wordt er gebruikgemaakt van een kwalitatieve inhoudsanalyse, waarbij drie verschillende explainerjournalistieke kanalen op YouTube worden onderzocht. Deze onderzoeksmethode is hiervoor geschikt omdat het gaat om de analyse van tekstuele data (Elo & Kyngäs, 2008, p. 109) en het vinden van patronen hierbinnen, zodat er iets gezegd kan worden over de onderliggende betekenis ervan (Forman & Damschroder, 2008, p. 56).

De kwalitatieve inhoudsanalyse wordt uitgevoerd door het coderen op variabelen, waarbij er rekening wordt gehouden met de context, in dit geval de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Dit wordt gedaan aan de hand van door Bednarek (2010, pp. 18-19) samengestelde variabelen, waarbij er gekeken wordt hoe deze binnen de context van dit onderzoek een rol spelen. Het analyseproces kent met de dataverzameling, dataorganisatie en data-analyse drie fases. Hiermee wordt de data teruggebracht tot enkel de relevante thema's of categorieën (Elo & Kyngäs, 2008, p. 109).

3.2 Dataverzameling

Om te bepalen hoe sensationisme een rol speelt in explainers op YouTube, worden er verschillende kanalen geanalyseerd. In dit onderzoek wordt er gekeken naar de volgende zes onderdelen: begrijpelijkheid, emotie, oprechtheid, noodzaak, belangrijkheid en verwachting. Het zijn deze variabelen die Bednarek (2006, p. 42) aanduidt als de belangrijkste variabelen voor het onderzoeken van lading in tekst. Aannemelijk is dat deze zes variabelen voorkomen binnen het genre van dit onderzoek, omdat deze ook in het discours van harde nieuwsverhalen prominent voorkomen. Ook al benoemt Bednarek (2010, p. 19) meer variabelen, is er specifiek voor deze gekozen omdat deze op een subjectieve schaal met twee uitersten (bijvoorbeeld van helemaal begrijpelijk tot helemaal niet begrijpelijk) te plaatsen zijn. De focus op deze specifieke ladingen leent zich voor kwalitatief onderzoek, omdat deze ladingen een subjectief karakter hebben en dus verschillend geïnterpreteerd kunnen worden. Andere variabelen hebben meer betrekking tot bijvoorbeeld brongebruik en zijn daarmee niet op eenzelfde schaal te plaatsen. Deze zijn daarom kwantitatiever van aard en worden binnen dit onderzoek, ook ten behoeve van het tijds kader, buiten beschouwing gelaten.

De dataverzameling begint met het bepalen van de te analyseren data (Elo & Kyngäs, 2008, p. 109). Voor dit onderzoek ligt de focus op Vox, Johnny Harris en Real Life Lore, drie kanalen op YouTube die met hun content een miljoenenpubliek bereiken. Deze kanalen kunnen gezien worden als YouTube-kanalen die zich volledig focussen op explainerjournalistiek en meerdere explainer

video's hebben gemaakt over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Naast dat deze kanalen stellen dat ze explainerjournalistiek bedrijven (Harris, z.d.; Piseni, z.d.; Vox, z.d.-a), is het genre te herkennen door het voorkomen van de 'hoe'- en/of 'waarom'-vraag (Zou & Hyland, 2024, p. 2) in de titels van hun video's en leggen ze onderwerpen uit die typisch zijn voor explainerjournalistiek, zoals oorlogen en verkiezingen (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26).

De keuze voor deze drie kanalen komt voort uit een inventarisatie waaruit blijkt dat deze kanalen de grootste zijn binnen de genoemde context. Deze inventarisatie is uitgevoerd door te zoeken op 'Russia Ukraine war explained' en vervolgens de resultaten te bekijken. Alhoewel de mogelijkheid bestaat dat de onderzoeker een YouTube-kanaal is ontgaan, is het op basis van views en abonnees aannemelijk dat deze kanalen de grootste zijn binnen de genoemde context. De kanalen bereiken namelijk met hun explainer video's over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland (in de periode tussen 2021 en 2023) consistent minimaal een miljoen views – andere kanalen lukt dat niet – en hebben, binnen de genoemde context, de meeste abonnees (Harris, z.d.; Piseni, z.d.; Vox, z.d.-b).

Zo heeft Vox 12,1 miljoen abonnees op YouTube en de 1.709 video's die het, sinds 2014, op dit platform produceerde, zijn samen goed voor ruim 3,5 miljard weergaven (Vox, z.d.-b). Vox is een nieuwsmidium dat in 2014 is gestart met het idee om onderwerpen beter uit te leggen zodat het publiek beter kan begrijpen waarom bepaalde gebeurtenissen gebeuren. Ze beschrijven hun aanbod als explainerjournalistiek, waarbij ze benadrukken dat het genre voor iedereen toegankelijk moet zijn en dat het daarom gratis is. Vox gelooft dat de wereld er beter aan toe is als meer mensen begrijpen waarom dingen gebeuren. Ze presenteren hun missie als het helpen van het publiek bij het begrijpen van de complexe wereld, zodat iedereen bij kan dragen aan het vormgeven ervan (Vox, z.d.-a).

Johnny Harris is een onafhankelijke journalist, die werkzaam bij New York Times een Emmy won en voor zijn werk bij Vox twee Emmy-nominaties ontving. Hij beschrijft zijn eigen doel als het produceren van content die complexe onderwerpen op een herkenbare manier uitlegt, zodat het publiek de wereld beter kan begrijpen (Harris, z.d.). Daarmee kan zijn content gezien worden als explainerjournalistiek, omdat dit genre eenzelfde doel heeft (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26). Harris plaatste sinds 2011 340 video's op YouTube en heeft hiermee ruim 640 miljoen weergaven en 5,2 miljoen abonnees bereikt (Harris, z.d.).

Joseph Piseni is een onafhankelijk journalist die met zijn kanaal Real Life Lore oorlogen uitlegt. Hiermee tracht hij antwoord te geven op nooit gestelde vragen (Piseni, z.d.). Dit ligt in lijn met het idee dat explainerjournalistiek doorgaans onbesproken informatie naar de voorgrond haalt (Schudson, 2008, p. 13). Het is een kanaal met bijna 7,5 miljoen abonnees en hij genereerde sinds 2016 ruim 1,6 miljard weergaven met 355 video's (Piseni, z.d.).

Hoewel deze drie kanalen dezelfde soort journalistiek bedrijven, zitten er een aantal verschillen tussen. Zo wordt Vox gezien als een populair nieuwsbedrijf (Bielik & Višňovský, 2021, pp. 30-31) en presenteren Harris en Pimenti zich meer als onafhankelijke individuele journalisten, alhoewel het onduidelijk is in hoeverre zij werken met een redactie achter de schermen. Ook verschillen de kanalen in inhoud en vorm, maar voor dit onderzoek wordt er vooral gekeken naar de overlappende patronen die bij de kanalen voorkomen. Er is specifiek gekozen voor verschillende kanalen – een dergelijk verschil is bijvoorbeeld terug te zien in de tijdsduur van de video's – om zo de generaliseerbaarheid van het onderzoek te vergroten. Binnen de kaders van dit onderzoek is dat belangrijk, omdat dit onderzoek tot inzichten probeert te komen over een genre, in dit geval explainerjournalistiek op YouTube. Ook al is generaliseerbaarheid niet het hoofddoel van kwalitatief onderzoek, moeten de resultaten van dit onderzoek toch iets meer zeggen over een breder fenomeen, dan dat het alleen een uitspraak kan doen over de analyse-eenheden binnen dit onderzoek (Silverman, 2011, pp. 360-367).

Er is gekozen om de content van deze journalisten te specificeren op het conflict tussen Oekraïne en Rusland. De drie kanalen hebben meerdere explainer video's gemaakt over dit onderwerp. Hoewel deze kanalen ook andere onderwerpen uitleggen, is er gekozen voor dit onderwerp omdat het uitleggen van een oorlog typerend is voor explainerjournalistiek (Bielik & Višňovský, 2021, p. 26). Daarnaast is er gekozen voor de focus op één onderwerp omdat anders de mogelijkheid bestaat dat de rol van sensationisme in explainerjournalistiek verschilt per onderwerp en hiervan afhankelijk is. Aannemelijk is dat de explainer journalisten in hun benadering van het uitleggen van een specifiek onderwerp niet veel zullen veranderen en dat de rol van sensationisme binnen deze verschillende explainer video's soortgelijk is. Het specificeren op één onderwerp zorgt er daarom voor dat er dieper ingegaan kan worden op de onderzoeksvraag binnen de genoemde context.

Ook is aannemelijk dat Westerse berichtgeving over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland aan de kant van Oekraïne staat. Dit onderschrijft onderzoek naar berichtgeving over dit conflict onder Zweedse journalisten (Springer et al., 2022, p. 197). Deze berichten hebben een subjectief karakter en zouden gezien kunnen worden als commentaren of analyses. Bronnen die worden opgevoerd, dienen als manier om het beoogde narratief van de journalist te versterken. Hierbij lopen door bronnen opgevoerde informatie en eigen interpretaties van de journalist dwars door elkaar, waardoor het voor de kijker moeilijk is om feiten en meningen te scheiden (Springer et al., 2022, p. 197). Journalisten worstelen met journalistieke waarden en normen als objectiviteit, autonomie en onpartijdigheid wanneer zij een connectie voelen met een land (Nygren et al., 2018, p. 1059). Deze negatieve berichtgeving over Rusland werkt een negatieve publieke opinie in de hand. Journalisten leggen Rusland onder het vergrootglas een trekken constant het verband tussen Rusland en gevaar

of angst. Het zijn deze emoties die een gevoel van ongemak, onzekerheid en machteloosheid teweegbrengen bij het publiek (Ozyumenko & Larina, 2021, p. 749).

Dataorganisatie

In totaal worden er twaalf video's gecodeerd aan de hand van de genoemde variabelen van Bednarek (2010, pp. 18-19). Hierbij wordt er enkel naar de gesproken taal gekeken en niet naar audiovisuele elementen. De transcripten van deze video's zijn beschikbaar door in de beschrijving van de desbetreffende video's op 'transcript tonen' te klikken. Binnen dit onderzoek is er gebruikgemaakt van deze transcripten, waarbij er handmatig is nagegaan of deze kloppen met de daadwerkelijk gesproken tekst.

Bij het coderen van de data is er enkel gekeken naar tekst die daadwerkelijk betrekking heeft op het onderwerp van de desbetreffende video. Hierbij wordt alle gesproken taal, dus zowel uitingen van de journalist zelf als citaten van anderen, geanalyseerd. Dit onderzoek gaat ervanuit dat beiden invloed hebben op de publieke perceptie van informatie. Zo bevatten video's van Real Life Lore en Johnny Harris gedeeltes waarin ze reclame maken voor bedrijven of verwijzen naar persoonlijke pagina's waar het publiek de journalist financieel kan steunen (Harris, z.d.; Pisenti, z.d.). Deze delen worden niet geanalyseerd.

Omdat er enige heterogeniteit in de lengte van deze video's zit, zijn er per kanaal een verschillend aantal video's geanalyseerd. Voor Vox zijn er vijf video's van tussen de 3 en 17 minuten geanalyseerd, voor Johnny Harris zijn dat er vier van tussen de 13 en 27 minuten en voor Real Life Lore zijn dat er drie van tussen 23 en 37 minuten. Het is belangrijk bewust te zijn van het feit dat het verschil in tijdslengte mogelijk invloed heeft op hoe sensationisme een rol speelt in explainers. Deze video's zijn geplaatst tussen 2021 en 2023. Hierbij zijn de explainer video's per kanaal willekeurig gekozen, waarbij de enige vereisten zijn dat de video voldoet aan de genoemde tijdslengtes, deze minimaal een miljoen weergaven heeft en moet gaan over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Dit laatste wordt bepaald door te kijken naar de titel of beschrijving van de video, waaruit duidelijk blijkt dat de video over (een aspect van) de oorlog tussen Oekraïne en Rusland gaat. Een overzicht van de geanalyseerde video's is terug te vinden in de Bijlage.

3.3 Operationalisering

Zoals gezegd wordt de analyse gedaan aan de hand van de variabelen van Bednarek (2010, pp. 18-19). Deze variabelen zijn te interpreteren als waardeoordelen. Dit deel zet uiteen hoe deze variabelen geoperationaliseerd worden. Het kan zijn dat een woord, zinsdeel of passage toe te schrijven is aan meerdere variabelen, afhankelijk van de context. De variabelen worden uitgelegd aan de hand van voorbeeldwoorden om beter in kaart te brengen hoe de variabelen in de praktijk te

herkennen zijn. Belangrijk om te vermelden is dat het gaat om een kwalitatieve interpretatie van deze woorden, en niet een kwantificering ervan.

Begrijpelijkheid

Tekst waarin de journalist een gebeurtenis, situatie of informatie beschrijft als begrijpelijk of onbegrijpelijk, worden toebedeeld aan ladingen van begrijpelijkheid. Voorbeelden van onbegrijpelijkheid zijn mysteries, onbekende zaken en onopgeloste problemen. Hierbij kunnen woorden als 'onduidelijk', 'ambigu', 'ontzetting' en 'schrikken' worden verwacht. Voorbeelden van begrijpelijke ladingen zijn woorden als 'glashelder', 'simpel', 'snappen' en 'vatten'. Deze woorden geven aan dat de context waarover het gaat, begrijpelijk is.

Deze variabele wordt opgedeeld in 'begrijpelijk' en 'niet begrijpelijk'. Data wordt gezien als een lading van iets als begrijpelijk in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als begrijpelijk, helder, duidelijk, makkelijk te volgen en/of logisch.
- De journalist beoordeelt entiteiten, situaties en/of proposities als iets wat binnen zijn of haar begrip ligt.

Data wordt gezien als een lading van iets als niet begrijpelijk in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als onbegrijpelijk, vaag, onduidelijk, moeilijk te volgen en/of onlogisch.
- De journalist beoordeelt entiteiten, situaties en/of proposities als iets wat buiten zijn of haar begrip ligt.

Emotie

Emotie wordt beoordeeld aan de impliciete of expliciete lading van woorden, waarbij deze als negatief of positief geïnterpreteerd kunnen worden. Zo hebben woorden als 'stoer' en 'inspirerend' een positieve connotatie en woorden als 'laf' en 'ontmoedigend' een negatieve connotatie. Ook heeft 'een kans verkwanselen' een negatievere connotatie dan 'de bal naast schieten'. Emotionele lading kan daarnaast toegewezen worden aan moraliteit ('lafaard' als negatieve connotatie) en esthetiek ('filmsch' als positieve connotatie). Emotie is zeer contextafhankelijk is en moet dus in de bredere zin van de betekenis worden geïnterpreteerd.

Data wordt toegekend aan een lading van positieve emotie in een van de volgende gevallen:

- De journalist geeft een positieve lading aan informatie. Deze lading heeft een positieve connotatie.
- De journalist geeft goedkeuring aan informatie.

Data wordt toegekend aan een lading van negatieve emotie in een van de volgende gevallen:

- De journalist geeft een negatieve lading aan informatie. Deze lading heeft een negatieve connotatie.
- De journalist geeft afkeuring aan informatie.

Oprechtheid

Bij oprechtheid wordt er gekeken naar de mate waarin een journalist iets beschrijft als oprecht. Oprechtheid is te vinden in woorden als 'eerlijk', 'echt' en 'gemeend'. Wanneer informatie overkomt als niet oprecht, zijn woorden als 'nep', 'onecht' en 'schijn' mogelijk.

Data wordt toegekend aan een lading van oprecht in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als echt, oprecht en of authentiek.
- De journalist geeft aan zijn eigen mening te verkondigen.

Uit de analyse van de explainer video's blijkt dat journalisten in sommige gevallen expliciet benoemen dat ze hun eigen mening verkondigen. Dit blijkt een manier om vervolgens een oordeel over informatie te vellen. Daarom is er voor gekozen om dit op te nemen binnen de lading van oprechtheid. Door te stellen dat een oordeel voortkomt uit persoonlijke overtuigingen, versterkt de zender het idee dat hij of zij echt achter dit oordeel staat.

Data wordt toegekend aan een lading van niet oprecht in het volgende geval:

- De journalist beschrijft informatie als onecht, nep, misleidend en/of gemaakt.

Noodzakelijkheid

Beschrijvingen van iets als nodig of niet, zeggen iets over de vermeende noodzaak. Iets een lading geven als 'onnodig', 'overdreven' of 'zinloos' impliceert dat een actie niet had moeten gebeuren en heeft daarom een negatieve connotatie. Een lading als 'nodig', 'dringend' of 'essentieel' impliceert daarentegen dat iets wel had moeten gebeuren en kan daarom positief geïnterpreteerd worden.

Data wordt toegekend aan een lading van nodig in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als nodig.
- De journalist beschrijft informatie als iets wat zo moet zijn of worden.

Data wordt toegekend aan een lading van onnodig in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als onnodig.
- De journalist beschrijft informatie als iets wat niet zo moet zijn of worden.

Belangrijkheid

Ladingen die iets zeggen over de status van iets, zijn toe te schrijven aan de belangrijkheid

van informatie. Voorbeelden hiervan zijn bekendheden ('sterren'), invloedrijke of autoritaire figuren ('vooraanstaand'), significantie ('veelbetekenend'), importantie ('urgent') en andere gerelateerde begrippen ('exclusief', 'climax').

Data wordt toegekend aan een lading van belangrijk in het volgende geval:

- De journalist schrijft een hoge status toe aan informatie. Deze informatie is relevant, significant, belangrijk en/of invloedrijk.
- De journalist benadrukt de sterrenstatus en/of beroemdheid van iets of iemand.
- De journalist benadrukt de grote omvang van informatie.

Data wordt toegekend aan een lading van onbelangrijk in het volgende geval:

- De journalist schrijft een lage status toe aan informatie. Deze informatie is irrelevant, insignificant, onbelangrijk en/of zonder invloed.
- De journalist benadrukt de lage sociale of maatschappelijke status van iets of iemand.
- De journalist benadrukt de kleine omvang van informatie.

De toevoeging van het analyseren van de omvang van informatie komt voort uit een testanalyse van de explainer video's, waaruit bleek dat de kwantificatie van informatie veel voorkomt in de data. Dit is relevant voor dit onderzoek, omdat de theorie suggereert dat de kwantificering van informatie bijdraagt aan sensationisme (Yu & Chen, 2023, p. 1367; Makki, 2019, p. 441; Bednarek, 2016, p. 230).

Verwachting

Beschrijvingen over de verwachting van iets gaan over de mate waarin de journalist als (on)verwacht presenteert. Verwachte gebeurtenissen zijn te herkennen aan woorden als 'vermoeden', 'aannemen' en 'voorspellen'. Een lading van iets als onverwacht vindt plaats in woorden als 'onvoorzien' en 'verrassend' en tegenstellingen als 'maar' en 'echter'. Beide ladingen kunnen zowel positief als negatief worden geïnterpreteerd, afhankelijk van wat de ontvanger vindt van de uitkomst.

Data wordt toegekend aan een lading van verwacht in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als iets wat naar verwachting, bekend, gewoon of bevestigend is.
- De journalist doet een uitspraak over iets wat te verwachten valt.

Data wordt toegekend aan een lading van onverwachts in een van de volgende gevallen:

- De journalist beschrijft informatie als iets wat tegen de verwachting ingaat, onbekend, ongewoon, vreemd of tegenstellend is.

- De journalist doet een uitspraak over de onvoorspelbaarheid van informatie.

3.4 Analyse

Allereerst wordt er gebruik gemaakt van online beschikbare transcripten. Deze zijn verkrijgbaar door onder de video's op YouTube op 'Transcript tonen' te klikken. De onderzoeker controleert handmatig of het transcript klopt. Vervolgens worden deze transcripten gecodeerd, met een codeboek waarin de genoemde variabelen staan. Na het coderen wordt er per variabel gekeken hoe deze voorkomt binnen de genoemde thematiek (conflict tussen Oekraïne en Rusland) en hoe deze bijdraagt aan sensationisme, aan de hand van voorbeelden uit de transcripten.

Dit onderzoek kan als betrouwbaar worden beschouwd vanwege de gedetailleerde uiteenzetting van de stappen die zijn ondernomen om een antwoord op de hoofdvraag te formuleren. Het onderzoek is replicateerbaar doordat de methodiek en analyse transparant en herleidbaar zijn. Daarnaast is de onderzoeker bewust geweest van eigen overtuigingen en waarden in de context van de oorlog tussen Oekraïne en Rusland en heeft de onderzoeker de codering zo neutraal mogelijk gedaan (Silverman, 2011, p. 360-367).

De validiteit van dit onderzoek komt voort uit het idee dat een kwalitatieve aanpak logisch is omdat dit onderzoek zich richt op een 'hoe'-vraag, waarbij er rekening wordt gehouden met de genoemde context van de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Omdat dit onderzoek wordt gedaan aan de hand van een concept (Bednarek, 2010, p. 17) waaraan sensationisme gemeten kan worden, kan het onderzoek als valide worden gezien. Ook de theoretische uitwerking van relevante concepten, en de genoemde verbanden ertussen, maakt dat dit onderzoek theoretische validiteit heeft (Hayashi et al., 2019, pp. 100-101). Daarnaast maakt het corpus, omdat de gekozen kanalen en het gekozen onderwerp bij karakteristieken van explainerjournalistiek passen, het beantwoorden van de onderzoeksvraag mogelijk.

4. Resultaten

Om een antwoord te kunnen formuleren op de hoofdvraag, zijn er in totaal twaalf explainer video's, van drie verschillende platforms op YouTube, geanalyseerd. Hierbij is er gekeken naar emotie, begrijpelijkheid, belangrijkheid, oprechtheid, noodzaak en verwachting, variabelen die kunnen wijzen op sensationisme. Deze worden in dit hoofdstuk uiteengezet aan de hand van voorbeelden uit de geanalyseerde content.

4.1 Emotie

Emoties in de onderzochte explainer video's blijken overwegend negatief. De gevaren van Rusland worden benadrukt, evenals de kwetsbaarheid van Oekraïne.

a) Onredelijkheid

Het belangrijkste gezicht van het Russische regime, Vladimir Poetin, is in de explainer video's de belangrijkste drager van de op sensatie gerichte emotie van onredelijkheid. Poetin wordt neergezet als een gestoord iemand met belachelijke ideeën en een barbaars en cynisch handelen.

Bij Johnny Harris is dat waar te nemen doordat hij Poetin 'gek' noemt en hem uitlacht door een denkbeeldig antwoord van andere landen te formuleren. De ideeën van Poetin worden gepresenteerd als de belachelijkste ooit en als die van een waanzinnige.

"[] Putin demands that America vow not to protect its allies in Eastern Europe with nuclear weapons. 'L-O-L', said all of the other countries. 'You're literally nuts, Vladimir Putin. Like these are the most ridiculous demands, ever"

(Johnny Harris, transcript 1).

"All of these assumptions that he predicated his war on turned out to be the delusions of a pseudohistory buff stuck in the logic of the Cold War not the realities on the ground today."

(Johnny Harris, transcript 4).

Vox gebruikt citaten van wereldleiders om Poetin te schetsen. Poetin wordt neergezet als barbaars en cynisch. Door het gebruik van specifieke quotes verwoordt Vox zijn afschuw over de zinloosheid van de oorlog, waarvoor Poetin ooit de consequenties zal dragen.

“World leaders have spoken out against Russia’s invasion. ‘We condemn this barbaric attack and the cynical arguments to justify it.’ ‘This hideous and barbaric venture of Vladimir Putin must end in failure.’ ‘Putin chose this war and now he and his country will bear the consequences.’”

(Vox, transcript 1).

b) Angst

Wanneer er in de explainer video’s gesproken wordt over de impact van de oorlog, wordt deze gekoppeld aan een op sensatie gerichte emotie van angst. Deze angst uit zich in de vrees voor de grootschalige negatieve impact van de oorlog voor Oekraïne.

Bij Vox is dat terug te zien doordat het stelt dat experts vrezen voor de verwoestende schade aan de Oekraïense cultuur door intentionele en gerichte aanvallen van het Russische leger.

“Satellite images show that none of the surrounding structures were damaged indicating an intentional, targeted attack by Russian forces. It was one of the first examples of what experts fear will be devastating damage to Ukraine's physical culture”

(Vox, transcript 5).

De emotie van angst is bij Real Life Lore waarneembaar doordat het refereert aan de catastrofale gevolgen van oorlog in de recente historie. Hij benoemt dat de Oekraïners een bruto gevecht zullen moeten vechten, die waarschijnlijk veel slachtoffers zal kosten, als ze grond willen winnen ten opzichte van de Russen.

“And if history serves as any guide, the Ukrainians will be in for a brutal fight to take it. Just in recent history, Crimea has been assaulted by an attacker on multiple occasions, and every time it's happened, there have been catastrophic casualties”

(Real Life Lore, transcript 2).

c) Kwetsbaarheid

Tot slot komt negatieve emotie in de explainer video’s voor als een manier om de kwetsbaarheid van Oekraïne te belichten. Dit wordt gedaan door Oekraïne neer te zetten als een kwetsbaar land met een relatief klein leger.

De kwetsbaarheid van Oekraïne komt bij Johnny Harris naar voren doordat hij benoemt dat Oekraïne minder wapens en strijdkrachten heeft dan Rusland en daardoor een moeilijke strijd tegen de Russen tegemoet gaat.

“Outgunned and outnumbered, Ukrainian soldiers and civilians alike are mounting a stiff resistance”

(Johnny Harris, transcript 4).

Vox zet Oekraïne neer als kwetsbaar door te benoemen dat het huilt bij het zien van de beelden. Deze emotie wordt versterkt door te zeggen dat het Oekraïense leger zelf de oorlog zal moeten uitvechten, ondanks hulp van bondgenoten. Hiermee benoemt Vox dat de invloed van bondgenoten op de oorlog tegen Rusland beperkt is en dat Oekraïne er tot zekere hoogte alleen voor staat.

“So for now, even while its allies send weapons, Ukraine will have to do the fighting themselves. Every bone in my body wants to help Ukrainians. They're fighting for all of us, and I weep when I see some of these images”

(Vox, transcript 5).

d) Strijdvaardigheid

Positieve emotie is in de explainer video's zichtbaar wanneer het gaat over de strijdvaardigheid van het Oekraïense volk. De Oekraïners worden neergezet als weerbaar, stoer en sterker dan verwacht.

Real Life Lore doet dat door te benoemen dat Oekraïne, tegen de aanvankelijke verwachtingen in, een goede positie geniet in de strijd om De Krim. Dit doet hij door te benoemen dat Oekraïne het momentum heeft en met nieuwe geavanceerde wapens meer kans maakt om De Krim te heroveren. Dit gevoel versterkt hij door Rusland weg te zetten als een papieren tijger, als een land dat een stuk minder gevaarlijk is dan dat het pretendeert te zijn, en dit als revelatie te beschouwen.

“Now, with a military momentum on their side, fresh volumes of advanced Western military equipment entering into their inventories, and the revelation of Russia as being much more of a paper tiger than most people initially believed, the seemingly impossible goal of reclaiming Crimea a year ago suddenly appears a lot more feasible today”

(Real Life Lore, transcript 2).

Johnny Harris zet de Oekraïners, zowel het leger als het volk, weg als toegewijd en stoer. In de strijd tegen de Russen geven de Oekraïners zich niet zomaar gewonnen.

“The entire world is witnessing the determined and brave resistance by the Ukrainian army and population”

(Johnny Harris, transcript 4).

e) Weemoed

Afsluitend is positieve emotie in de explainer video's terug te vinden in weemoed als gevolg van de oorlog. Hierbij refereert deze weemoed aan een diepgevoelde connectie tussen landen en culturen, de rijke historie die zij delen en het verlangen naar het leven voor de oorlog.

Johnny Harris draagt bij aan dat gevoel van weemoed door te benoemen hoe geweldig en mooi het Russische volk, de cultuur, geografie en geschiedenis is. Hij zet de Russen weg als mensen die de oorlog niet steunen en in plaats daarvan zich willen ontwikkelen en hun levens willen leiden. Harris stelt Poetin, en zijn wil om oorlog te voeren, verantwoordelijk voor het feit dat veel Russen hun ambities niet kunnen waarmaken.

“Russia is a great nation, full of beautiful culture, geography, history, and people. The vast majority of those people don't want imperial-style expansion and war. They want to live their lives, to prosper, to connect. And yet the warped delusional worldview of one greedy man has cut off their ability to do that. How is that possible?”

(Johnny Harris, transcript 4).

Bij Real Life Lore is een gevoel van weemoed waarneembaar door het benoemen van een diepgevoelde en intieme relatie tussen Rusland, Oekraïne en Wit-Rusland. Hij versterkt dit gevoel door te benoemen dat deze landen jarenlang behoorden tot een van de grootste en beste supermachten van de wereld. Hiermee draagt Real Life Lore bij aan het verlangen naar een tijdperk waar de betrokken landen nog samen een geheel vormden.

“Russia, Ukraine, Belarus and others had all been a part of the same country and their people had largely moved between all of them. Across generations, these places are all deeply and intimately connected by their shared history. And for decades, that history involves being widely recognized as one of the world's most dominant and formidable global superpowers”

(Real Life Lore, transcript 1).

Ladingen van negatieve emotie laten zich in de context van sensationisme op drie manieren zien:

- a) Onredelijkheid van het Russische regime
- b) Angst voor de verwoestende impact van de oorlog
- c) Kwetsbaarheid van Oekraïne

Ladingen van positieve emotie laten zich in de context van sensationisme op twee manieren zien:

- d) Strijdvaardigheid Oekraïne
- e) Verbondenheid tussen landen

4.2 Begrijpelijkheid

Oordelen van begrijpelijkheid in de onderzochte explainer video's blijken een manier om onbegrip te uiten of begrip op te brengen voor bepaalde acties. Hier gaat het vooral om de acties van Poetin, die wel of niet op begrip van de journalist kunnen rekenen.

a) Eenduidige motivatie

Oordelen van begrijpelijkheid zijn waarneembaar in de formuleringen van eenduidige motivaties voor het handelen van Poetin. Hier wordt een bepaalde oorzaak of motief benoemd als dé verklaring voor zijn gedrag. Dit gaat vooral over Poetin die 'zijn' volk wil redden of beschermen.

Bij Real Life Lore is dat terug te zien doordat hij het handelen van Poetin (het beschermen van De Krim) toewijst aan het idee dat het verlies van alle Russische slachtoffers en rijkdom anders voor niets is geweest. Poetin wordt beschreven als iemand die zijn kostbare handelen moet rechtvaardigen en dit is dé reden waarom hij doorgaat met oorlogsvoering.

"If Crimea falls back into the hands of Ukraine now, then what does Putin have to show the Russian people after paying hundreds of thousands of lives and untold amounts of treasure trying to cling on to it? This is all why, to Moscow and Putin, Crimea is of vastly higher core strategic interest than it is to Washington or even Brussels"

(Real Life Lore, transcript 2).

Ook bij Johnny Harris wordt er gesproken over een eenduidige rechtvaardiging van het handelen van Poetin. Volgens Harris is het handelen van Poetin te verklaren door zijn idee dat hij de Russen moet beschermen van het Westen en daarom Oekraïne moet binnenvallen. Harris benadrukt

deze motivatie door tweemaal te benoemen dat dit dé rechtvaardiging is die Poetin al jaren gebruikt om zijn handelen goed te praten.

“And all of this leads to, Putin must invade to free Ukrainians and protect Russia from the West. That is it. That is the justification that Vladimir Putin has been building for years, if not decades”
(Johnny Harris, transcript 4).

b) Inlevingsvermogen

In de explainer video's kunnen de journalisten begrip opbrengen voor de ideeën van Poetin door vanuit zijn gedachtegoed te redeneren. Wanneer zij zich inleven in zijn wereld, snappen zij waarom hij op een bepaalde manier handelt.

Johnny Harris benoemt dat hij Poetins gevoelens enigszins kan begrijpen en doet dat door zichzelf in de schoenen van Poetin te plaatsen. Poetin maakt zich zorgen om zijn buurland Oekraïne omdat de NAVO, een internationale alliantie waar Rusland geen deel van uitmaakt, met Oekraïne in gesprek is. Harris kan zich voorstellen dat Poetin hier huiverig over is, omdat hij zelf ook argwanend zou zijn als China, een land dat niet met Verenigde Staten in een alliantie zit, met zijn buurland Canada in gesprek zou gaan.

“If China suddenly showed up and started like coaxing Canada into being a part of its alliance, I would be a little bit like, ‘What's going on here?’ That's what Putin feels. And so I kind of get what he means there”
(Johnny Harris, transcript 1).

Hetzelfde is waarneembaar bij Real Life Lore, die begrip kan opleveren voor Rusland door de situatie te bekijken vanuit een Russisch perspectief. Dit maakt hij kenbaar door te zeggen dat het makkelijk is om te begrijpen waarom Oekraïne zo'n belangrijke plek is voor Rusland, mits je de oorlog bekijkt door een Russische lens.

“In the years following the breakup of the Soviet Union, many of the newly independent republics established and joined their own military alliance called the Collective Security Treaty Organization (CSTO), which in Europe consists of Russia, Belarus, and Armenia but not Ukraine, which has remained a sort of neutral zone between NATO in the west and the CSTO in the east. And now within this lens, you can easily see why Ukraine is currently and always will be a geographic core interest to Moscow”

(Real Life Lore, transcript 1).

c) Onbegrip

Ladingen van onbegrijpelijkheid gaan over het handelen van Poetin, waar de journalisten geen begrip voor kunnen opbrengen. Poetin wordt neergezet als iemand die iets mankeert of moeilijk te volgen is.

Bij Johnny Harris is zijn onbegrip voor het handelen van Poetin zichtbaar doordat hij een televisiefragment gebruikt. Harris maakt hiermee een metaforische vergelijking tussen een liefdesrelatie en de relatie tussen Rusland en Oekraïne. Hierbij vraagt de vrouw, die als metafoor voor Oekraïne staat, zich herhaaldelijk op een agressieve en verafschuwde manier af wat er mis is met de man, die als metafoor voor Rusland dient. Hiermee deelt Harris zijn afschuw over het handelen van Poetin en roept hij op tot het stoppen ervan.

“[Man In Blue Shirt] What the hell's wrong with you? I love you, Jessica. What the hell is wrong with you? Dude, don't fucking touch me. I love you. - Worldstar! - What is wrong with you? - Just stop!”

(Johnny Harris, transcript 1).

Vox verklaart het handelen van Poetin als onbegrijpelijk door te benoemen dat experts niet snappen waarom Poetin een bepaalde keuze maakte. Vervolgens doet Vox zelf een poging, een gok, om deze keuze te verklaren. Hiermee beoordeelt Vox het handelen van Poetin als iets wat moeilijk te volgen of uit te leggen is.

“But in this case, the big attack never came. And experts don't really agree on why. My best-informed guess is that Russians thought that they would be welcome when they got there”

(Vox, transcript 4).

Ladingen van begrijpelijkheid laten zich in de context van sensationisme op twee manieren zien:

- a) Eenduidige motivatie van Poetin
- b) Inlevingsvermogen voor de ideeën van Poetin

Ladingen van onbegrijpelijkheid laten zich in de context van sensationisme op één manier zien:

c) Onbegrip voor de ideeën van Poetin

4.3 Belangrijkheid

Oordelen die iets zeggen over de status van iets of iemand in de onderzochte explainer video's hebben vooral betrekking op de omvang van de oorlog. Deze omvang gaat over de grootschaligheid van de oorlog tussen Oekraïne en Rusland en de gevolgen hiervan voor de betrokken burgers.

a) Dreiging

Ladingen over de belangrijkheid van iets gaan in de explainer video's over de grote hoeveelheden wapens en troepen die worden gebruikt tijdens de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Rusland wordt hierin aangehaald als een land met een groot leger dat grote schade kan aanrichten en dus een dreiging vormt.

Dat is zichtbaar bij zowel Johnny Harris als Vox doordat ze benoemen dat er minimaal 100.000 Russische troepen, met een hoop militair gereedschap, klaarstaan om Oekraïne binnen te vallen. Vox benadrukt dat Poetin all-in gaat. Hiermee zetten zowel Vox als Johnny Harris het Russische leger weg als iets wat een omvangrijke dreiging voor Oekraïne vormt.

“Russian troops moving swiftly to take control of military bases in Crimea. Russia has amassed more than 100,000 troops and a lot of military hardware at the border with Ukraine”

Johnny Harris, transcript 1

“But in November 2021, Putin decided to go all in. Satellite images showed at least 100,000 Russian troops and military equipment piling up along the border of Ukraine.”

Vox, transcript 1

Bij Real Life Lore is de omvangrijke dreiging van het Russische leger waar te nemen in de benoeming van het groot aantal oorlogsslachtoffers dat is gevallen. Hij benoemt dat er al honderdduizenden slachtoffers en grote hoeveelheden rijkdom verloren zijn gegaan en dat Poetin door zal gaan met zijn gevecht. Hiermee suggereert Real Life Lore dat Poetin door zal gaan met het voeren van de oorlog en dat meer slachtoffers mogelijk zullen volgen in de strijd om De Krim.

“If Crimea falls back into the hands of Ukraine now, then what does Putin have to show the Russian people after paying hundreds of thousands of lives and untold amounts of treasure trying to cling on to it?”

Real Life Lore, transcript 2

b) Onschuld

Ook wordt er in de explainer video's gesproken over de grote hoeveelheden onschuldige slachtoffers die vallen als gevolg van de oorlog. Hierbij wordt de nadruk gelegd op alledaagse en als onschuldig gepercipieerde mensen die gevaar lopen.

Vox doet dit door in te zoomen op werknemers van een Oekraïense kunstgalerij en te benoemen dat zij tienduizenden culturele stukken kunnen verliezen als gevolg van de oorlog. Ook noemt Vox dit potentiële verlies slechts een fractie van hetgeen wat het land te wachten staat. Hiermee stelt het dat de mensen, individuen zoals Vasyl, van Oekraïne op het punt staan hun dierbare bezitten te verliezen door de oorlog.

“Vasyl Mytsko and his colleagues at the Lviv Gallery of Art oversee tens of thousands cultural items around Ukraine and that's still only a fraction of what the country stands to lose”

(Vox, transcript 5)

Real Life Lore benadrukt de onschuld van Oekraïense mensen door te benoemen dat negentig procent van de 3,7 miljoen gevluchte Oekraïners vrouwen en kinderen zijn en dat er ongeveer 42.000 burgerdoden zijn gevallen sinds het begin van de invasie. Door de nadruk te leggen op vrouwen, kinderen en burgers, mensen die niets te maken hebben met oorlogsvoering, presenteert Real Life Lore de oorlog als iets wat onschuldige levens kost of verwoest.

“The latest numbers suggest that around 3.7 million Ukrainians—90% of whom are women and children—continue to remain outside of the country as refugees. Along with an estimated 42,000 civilian deaths, since the invasion began”

Real Life Lore, transcript 3

c) Collectief trauma

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne wordt door de explainer journalisten vergeleken met de Tweede Wereldoorlog. Hierbij benoemen ze dat de huidige oorlog de grootste en bloedigste is

sinds de Tweede Wereldoorlog. De Tweede Wereldoorlog is iets wat in het collectieve geheugen zit en waar men negatieve herinneringen aan heeft.

Johnny Harris en Vox spreken over de omvang van de oorlog door het de grootste oorlog sinds de Tweede Wereldoorlog te noemen. Harris spreekt van de grootste gebiedsverovering in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog en dat deze voor Poetin een belangrijke overwinning is. Vox benadrukt de hoeveelheid Oekraïense slachtoffers, zij die overleden en zij die moesten vluchten, als voorbeeld van de omvang van de oorlog. Door de vergelijking te maken met de Tweede Wereldoorlog, benadrukken Vox en Harris dat de omvang van deze oorlog buitengewoon groot is.

“President Putin has announced the annexation of four regions of Ukraine that are controlled by Russian forces in the biggest seizure of territory in Europe since the second world war. And this would mean a big win for Putin”

Johnny Harris, transcript 2

“There have been hundreds of casualties and over half a million Ukrainians have been forced to flee their homes. This is one of Europe’s largest wars since World War II”

Vox, transcript 1

RLL benadrukt de bloederigheid van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Hij stelt dat dit de bloederigste oorlog in Europa is sinds 1945. Ook hij herinnert het publiek eraan dat de oorlog van buitenproportionele grootte is, door te refereren aan de Tweede Wereldoorlog,.

“What the Kremlin had initially intended to be a quick knockout blow, toppling the Ukrainian government in a matter of days, has transformed into the bloodiest war fought in Europe since 1945”

Real Life Lore, transcript 3

d) Strijdbaarheid

In de explainer video’s is een lage status te herkennen door verwijzingen naar het Oekraïense volk. Hierbij wordt er gerefereerd aan alledaagse mensen met alledaags werk, zij met een maatschappelijk lage sociale waarde, die zich ondanks het gebrek aan goede materialen inzetten voor Oekraïne en zich verzetten tegen Rusland.

Zo spreekt Johnny Harris over technici en ingenieurs, maar ook over studenten en vrijwilligers. Hij benoemt deze mensen als degene die ervoor zorgen dat Oekraïne gebruik kan maken

van drones en stelt hen dus verantwoordelijk voor het feit dat Oekraïne stand kan houden tegen Rusland. Ook gebruikt hij een quote van een Oekraïense wiskunde- en natuurkundeleraar, die zijn werk heeft laten vallen om te helpen zijn stad te heroveren van de Russen. Hiermee laat Harris zien dat het Oekraïense volk strijdbaar is en dat alledaagse mensen de strijd tegen de Russen voeren.

“They are technicians, engineers, some of them are students, a lot of them are volunteers, and they are the ones keeping these drones flowing to the front lines”

Johnny Harris, transcript 3

“I used to teach maths and physics, but two days ago, the Russian army took control of my town. So I signed up to fight”

Johnny Harris, transcript 4

Ook Vox benadrukt de strijdbaarheid van het Oekraïense volk door te spreken over vrijwilligers, die met beperkte middelen hun cultuur proberen te beschermen voor de Russen. Hiermee presenteert hij de Oekraïners als mensen die zich niet zomaar gewonnen geven en ondanks een tekort aan materialen strijden voor het behoud van hun cultuur.

“And in Lviv, volunteers are covering stained glass windows with metal panels and roving the city wrapping statues with tarps, insulation, duct tape, whatever materials they can muster”

Vox, transcript 5

Ladingen van belangrijkheid uiten zich in de context van sensationisme op drie manieren:

- a) Dreiging door grote hoeveelheden strijdmiddelen
- b) Grote hoeveelheden onschuldige slachtoffers
- c) Vergelijking met collectief trauma

Ladingen van onbelangrijkheid worden in de context van sensationisme zichtbaar op één manier:

- d) Strijdbaarheid van het Oekraïense volk

4.4 Oprechtheid

Oprechtheid komt in de explainer video's voor als een manier om aan te geven hoe de werkelijkheid in Oekraïne eruitziet of is voor journalisten een manier om hun eigen hersenspinsels te

delen. Ook is uit de analyse gebleken dat oordelen over onoprechtheid enkel voorkomen bij de video's van Johnny Harris, die Poetin neerzet als een leugenaar.

a) Daadwerkelijke realiteit

In de explainer video's zeggen ladingen van oprechtheid iets over hoe de situatie in Oekraïne daadwerkelijk is. Door dit te benadrukken, versterken de journalisten het idee dat zij weten hoe het echt is in Oekraïne.

Johnny Harris doet dat door aan te geven samen te werken met een Oekraïense krant. Die krant kan uit eigen ervaring vertellen hoe het er daadwerkelijk aan toegaat in Oekraïne. Hiermee praat Harris niet over de Oekraïners, maar deelt hij echte verhalen en ervaringen van de Oekraïense mensen zelf en suggereert hij hiermee een echt inkijkje te geven.

"We partnered with the Kyiv Independent to get a deeper understanding of what this <u>actually</u> looks like"
--

Johnny Harris, transcript 3

Real Life Lore toont de daadwerkelijke realiteit door er een aanvankelijke verwachting tegenover te zetten. Hij benoemt dat ieders verwachting was dat Oekraïne al uit elkaar zou zijn gevallen, maar nu toch anders blijkt. Hiermee presenteert hij de Oekraïners als mensen die verrassend weerbaar en sterk zijn.

"But now, we're over a year into this war, and far from falling apart, the Ukrainians have <u>actually</u> managed to push the Russians back nearly everywhere along the front line"
--

Real Life Lore, transcript 2
----

b) Eigen mening

Journalisten gebruiken ladingen van oprechtheid in hun explainer video's om hun eigen meningen of ideeën over de oorlog te presenteren. Dat doen ze door expliciet te benoemen dat ze hun eigen mening geven, maar dit kan ook impliciet zijn. Door hun eigen mening te ventileren, speculeren de journalisten over mogelijke verklaringen of uitkomsten.

Het expliciete gebruik van eigen meningen is terug te zien bij Johnny Harris en Real Life Lore. Zij geven hun mening over een bepaald aspect van de oorlog, waarbij Harris speculeert over de toekomst. Hierbij geeft hij aan te denken dat Poetin zijn hand heeft overspeeld. Hiermee zegt hij dat Poetin fout zit in zijn berekeningen, zonder dit met feiten te onderbouwen. Real Life Lore legt een

verband tussen een gebeurtenis en een mogelijke verklaring voor het feit dat Rusland een oorlog wil voeren. Ook hij speculeert hiermee over de beweegredenen van Poetin.

“And this gets to my last point and this is a little bit more of my opinion and prediction on the situation, which is that this guy, Vladimir Putin I think has overplayed his hand once again using all of his leverage in one swoop and dramatically underestimating its ability to work”

Johnny Harris, transcript 2

“It was suddenly possible that, within a few years, these western companies would enable Ukraine to transform into Europe's second petrostate, which would have not only been a direct and serious competitor to Russia's own gas supply to the European Union and thus at the same time a major threat to the Russian government's budget and GDP, but would have also provided the easy path of eventual Ukrainian admission into the European Union and NATO as well. And this is what's really, in my opinion, what this whole situation is truly about”

Real Life Lore, transcript 1

Vox verkondigt zijn mening door te speculeren over de verhouding tussen Oekraïne en Rusland, waarbij het stelt dat het initiatief bij Oekraïne ligt. Doordat de journalist zegt dat hij deze claim met zelfvertrouwen maakt, komt de claim overtuigender over. Hiermee stelt Vox dat Oekraïne aan de winnende kant staat, al komt die stelling enkel voort uit een zelfverzekerd gevoel.

“But I am confident in saying that the shoe is more on the other foot now with Ukrainian forces having the initiative of choosing where the next major battle of the war will occur”

Vox, transcript 3

c) Poetin als leugenaar

Ladingen van onoprechtheid komen enkel voor in video's van Johnny Harris. Hierin benoemt hij de niet-oprechte intenties en beloftes van Poetin en zet hij Poetin neer als iemand die anderen voor de gek houdt.

Harris doet dat door te zeggen dat Poetin niet doet wat hij belooft. Hij zet Poetin neer als iemand die liegt, door te zeggen dat hij bluft en een 'poker face' heeft. Hiermee zet hij Poetin neer als iemand onberekenbaars, als iemand die niet te vertrouwen is.

“Putin keeps flexing saying that he's considering using nuclear weapons and reminding us that he's very serious. Okay, wait a minute. This whole like I'm not bluffing like isn't that exactly what someone says when they're bluffing? Putin get a better poker face, bro”

Johnny Harris, transcript 2

Harris presenteert Poetin als iemand die zijn volk voor de gek houdt. Volgens Harris rechtvaardigt Poetin zijn acties door te doen alsof hij de Russen redt van de nazi's. Hiermee zou Poetin zijn acties framen als iets wat goed voor het land is. Daarmee zet Harris Poetin weg als iemand die liegt en een ongerechtvaardigde en onbegrijpelijke oorlog voert.

“What is becoming the most consequential war in Europe since World War II, a pretend rescue effort framed as an operation to denazify the country”

Johnny Harris, transcript 4

Ladingen van oprechtheid komen in de explainer video's voor op twee manieren:

- a) Daadwerkelijke realiteit
- b) Eigen mening

Ladingen van onoprechtheid komen in de explainer video's voor als één manier:

- c) Poetin als leugenaar

4.5 Noodzaak

Ladingen die iets zeggen over de noodzakelijkheid van informatie blijken in de explainer video's te gaan over de noodzaak Oekraïne te helpen of bepaalde informatie te begrijpen. In de explainer video's komen ladingen die informatie als niet noodzakelijk beschouwen niet voor.

a) Oekraïne als hulpbehoevend

Noodzaak is in de explainer video's waar te nemen in de urgentie om Oekraïne te helpen. De journalisten presenteren deze hulp als iets wat snel moet komen, en nodig is om de strijd tegen de Russen te voeren. Ook vinden de journalisten dat het Westen moet optreden tegen Rusland.

Dat is zichtbaar bij Vox in de herhaaldelijke roep om een zogeheten 'no-fly zone'. Deze wordt als hoogstnodig beschouwd voor de strijd tegen Rusland. Deze noodzaak wordt benadrukt door het meermaals te benadrukken en af te sluiten met de expliciete benoeming van de noodzaak van een 'no-fly zone'. Vox legt hierbij een rol weg bij de bondgenoten van Oekraïne, door te benoemen dat zij

voor hulp kunnen zorgen. Door het herhaaldelijk benoemen van een 'no-fly zone', vergroot en onderschrijft Vox de urgentie ervan.

"It's why Ukraine's allies are scrambling to send it weapons. And some are asking to go a step further: "No-fly zone." "No-fly zone." "A no-fly zone." [chanting] "No-fly zone!" "A humanitarian no-fly zone." "No-fly zone seems to make sense." "Well, I think you that all know what I'm going to say." "We need the no-fly zone over Ukraine."

Vox, transcript 4

Johnny Harris benoemt de noodzakelijkheid van het helpen van Oekraïne door te zeggen dat het Westen moet optreden tegen de Russen. Ze moeten aan Rusland laten blijken dat het gedrag van Poetin niet zonder consequenties is. Harris zet Poetin neer als een gevaarlijk iemand en roept het Westen op hem tegen te houden.

"The west has to show their adversary Russia that there's a cost to all of this behavior, otherwise Putin would get really comfortable stealing land"

Johnny Harris, transcript 2

b) Cruciale kennis

Ook zijn ladingen die iets zeggen over de noodzaak van iets een manier voor de explainer journalisten om aan te geven dat het publiek bepaalde cruciale kennis nodig heeft om bepaalde informatie te kunnen begrijpen. Deze cruciale kennis heeft betrekking op het begrijpen van de oorlog en het gedachtegoed van Poetin.

Johnny Harris doet dat door aan te geven dat het publiek iets moet lezen of bekijken om een situatie te begrijpen. Harris beveelt een boek aan om het gedachtegoed van Poetin te kunnen begrijpen. Harris vergroot hiermee de urgentie om te blijven kijken, omdat hij het belang van bepaalde kennis, die hij vervolgens in zijn video deelt, vergroot. Daarnaast zet hij Poetin weg als iemand die zonder het hebben van bepaalde cruciale kennis onnavolgbaar is.

"And honestly, if you really want to understand the mind of Vladimir Putin and his whole view on this, you have to read this. "On the History of Unity of Russians and Ukrainians," by Vladimir Putin.

Johnny Harris, transcript 1

Vox legt een verband tussen het begrijpen van Poetins plannen met Oekraïne en het begrijpen van de Russische inval van Georgië. Dit verband sterkt Vox aan door te zeggen dat het van absoluut cruciaal belang is als je Poetin wil begrijpen. Hiermee stelt Vox dat de geschiedenis, refererend naar de Russische inval van Georgië, zich zal herhalen en schetst het een zorgelijk toekomstbeeld voor Oekraïne.

“Without a doubt, the Russian invasion of Georgia is <u>absolutely critical to understanding</u> how Putin's modern military strategy of dismemberment works and in understanding what he might ultimately plan to do with Ukraine”

Real Life Lore, transcript 1

Ladingen van noodzaak komen in de context van sensationisme voor op twee manieren:

- a) Oekraïne heeft dringend hulp nodig
- b) Het publiek heeft bepaalde cruciale kennis nodig om informatie te begrijpen

4.6 Verwachting

In de explainer video's wordt informatie zowel verwacht als onverwacht beoordeeld. Ladingen als verwacht komen voor wanneer er gesproken wordt over de mogelijke toekomst van de oorlog. Ladingen die iets duiden als onverwachts gaan over de onvoorspelbaarheid van oorlog en de verrassende weerbaarheid van Oekraïne.

a) Waarschijnlijkheid

Journalisten pogen in hun explainer video's uit te leggen hoe de toekomst van de oorlog zal verlopen. Dit doen ze door aannemelijke oorlogsscenario's te opperen.

Johnny Harris doet dat door te stellen dat hij verwacht dat een bepaalde zet het begin van een grote oorlog in Europa zal betekenen. Hiermee geeft hij aan dat de oorlog pas net is begonnen en dat er nog een hoop staat te gebeuren.

“This step is <u>likely</u> the beginning of a massive war on the European continent”

Johnny Harris, transcript 4

Hetzelfde is waarneembaar bij Vox, dat stelt dat de oorlog door zal gaan in 2023. Dit doet Vox door te zeggen dat Oekraïne de oorlog kan en wil voortzetten in de strijd tegen Rusland. Volgens Vox komt de oorlog voorlopig niet ten einde.

“And they have clearly demonstrated that they can and fully intend to take this war into 2023 and drive out the occupying Russian forces”

Vox, transcript 3

b) Desastreuze gevolgen

Journalisten die in hun explainers hun verwachting van de oorlog uitspreken, vrezen voor negatieve uitkomsten voor Oekraïne. Ze verwachten, als resultaat van oorlogsvoering, dat er veel Oekraïense slachtoffers zullen vallen.

Real Life Lore spreekt van een onvermijdelijke situatie waarin Oekraïne veel gevaar loopt, met vrees voor een bloedbad in de strijd om De Krim. Hiermee stelt hij dat er naar alle waarschijnlijkheid veel Oekraïense slachtoffers zullen vallen.

“But taking back Crimea will inevitably be the most challenging, dangerous, and bloody objective for the Ukrainians to achieve”

Real Life Lore, transcript 2

Bij Vox is dat zichtbaar doordat het een scenario uitdiept waarin Rusland de overhand krijgt. Wanneer dit scenario werkelijkheid wordt, heeft dat desastreuze gevolgen voor Oekraïne. Hiermee zet Vox Rusland neer als een gevaarlijk land waarvoor Oekraïne bang moet zijn.

“If Russia were able to establish virtually unchallenged air superiority it would be a disaster for Ukraine”

Vox, transcript 4

c) Weerbaarheid

Wanneer de explainer journalisten informatie als onverwachts beoordelen, gaat dit veelal over de weerbaarheid van de Oekraïners. Hierbij wordt het Oekraïense leger en volk neergezet als sterker dan aanvankelijk gedacht.

Vox spreekt van een verrassing als het spreekt over hoe de Oekraïners zich opstellen tegenover Rusland. Waar verwacht werd dat Rusland een stuk sterker zou zijn dan Oekraïne, blijkt dat in de praktijk mee te vallen. Vox presenteert het Oekraïense volk, mannen, vrouwen en kinderen, als volk dat zich niet laat overlopen door de Russen en zich verzet tegen een Russische inval.

“And so when they saw men, women, and children blocking their tanks from entering Ukrainian villages that surprised them”

Vox, transcript 4

Eenzelfde lading van iets als onverwacht is zichtbaar bij Real Life Lore, die spreekt van een ogenschijnlijk onmogelijk doel dat een jaar later plots een stuk haalbaarder lijkt. Real Life Lore zet hiermee de Oekraïners neer als sterker dan verwacht en creëert hoop voor het heroveren van De Krim.

“The seemingly impossible goal of reclaiming Crimea a year ago suddenly appears a lot more feasible today”

Real Life Lore, transcript 2

d) Onvoorspelbaarheid van oorlogsvoering

De explainer journalisten spreken van een onvoorspelbare toekomst wanneer zij het hebben over de oorlog. Ze stellen dat de oorlog alle kanten op kan en dat het moeilijk is om te weten wat er zal volgen.

De onvoorspelbaarheid van de oorlog is zichtbaar bij Johnny Harris door de letterlijke benoeming ervan. Hij spreekt van een eng en guur momentum dat onvoorspelbaar is. Hiermee schetst hij een onheilspellend beeld van de oorlog, waarbij hij vreest voor een oorlog die een negatieve kant opgaat.

“It's a scary, grim momentum that is unpredictable”

Johnny Harris, transcript 1

Vox spreekt van een escalatie die niet te voorspellen is. Het spreekt van een oorlog die bij een escalatie alle kanten op kan gaan. Daarmee spreekt Vox van een onzekere toekomst waarbij niemand weet hoe de oorlog zich zal ontwikkelen.

“And don't for a minute think that you can control how that escalates. Once one aircraft gets shot down, whether it's ours or theirs all bets are off on what happens next”

Vox, transcript 4

Ladingen van verwachting zijn terug te zien op twee manieren:

a) Waarschijnlijke toekomst van de oorlog

b) Desastreuze gevolgen voor Oekraïne

Ladingen van iets als onverwacht zijn terug te vinden op twee manieren:

c) Verrassende weerbaarheid van Oekraïne

d) Onvoorspelbaarheid van oorlogsvoering

5. Conclusie

Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe sensationisme een rol speelt bij explainerkanalen op YouTube. Uit een kwalitatieve contentanalyse van twaalf explainer video's over de oorlog tussen Rusland en Oekraïne van drie verschillende YouTube-kanalen blijkt dat sensationisme hierin voorkomt om het gevaar en de slechtheid van Rusland en Poetin te benadrukken en hiermee een negatief beeld van Rusland en Poetin te schetsen. Ook dient het als manier om de kwetsbaarheid en strijdvaardigheid van Oekraïne en haar volk te benadrukken, en zo sympathie te wekken voor Oekraïne. De zes kenmerken van sensationisme die in dit onderzoek zijn bekeken – emotie, begrijpelijkheid, belangrijkheid, oprechtheid, noodzaak en verwachting – blijken in alle explainer video's voor te komen.

Allereerst komt sensationisme in de explainer video's voor als een manier om Poetin en Rusland in negatief daglicht neer te zetten. Negatieve ladingen zetten Poetin weg als een onredelijke barbaar die verantwoordelijk is voor de catastrofale gevolgen van de oorlog. Zijn gedachtegoed wordt als onbegrijpelijk gepresenteerd en zijn gedrag als onbetrouwbaar. Hiermee tonen de explainer journalisten hun afschuw voor Poetin en de oorlog. Aannemelijk is dat deze negatieve berichtgeving over Rusland en Poetin zorgt voor een negatieve publieke opinie. Daarmee ligt het in lijn met andere Westerse berichtgeving over deze oorlog, waarbij er constant een verband wordt getrokken tussen Rusland en gevaar of angst. Dit kan resulteren in een gevoel van ongemak, onzekerheid en machteloosheid bij het publiek (Ozyumenko & Larina, 2021, pp. 746-749).

Ook wordt deze angst aangewakkerd door het benoemen van de omvang van de oorlog. De explainer journalisten spreken van een historisch grote oorlog, die zelden eerder vertoonde hoeveelheden slachtoffers zal kosten. Angst is er voor de inval van honderdduizenden Russische troepen en de honderdduizenden Oekraïense slachtoffers die hierdoor mogelijk zullen vallen. Het beroep doen op angst kan gezien worden als een manier om aandacht voor een onderwerp te genereren, meningen te veranderen en/of actie in gang te zetten (Flusberg et al., 2018, p. 6). Mogelijk proberen de explainer journalisten aan te geven dat de oorlog serieus genomen moet worden en dat er ingegrepen moet worden. Hiermee zouden zij haast een activistische rol vervullen.

Anderzijds dient sensationisme als een manier om sympathie voor Oekraïne te wekken. De explainer journalisten presenteren het Oekraïense volk als kwetsbaar, strijdbaar en onschuldig. Met positieve ladingen spreken zij over de mooie Oekraïense cultuur en historie en de gedrevenheid en moed van de burgers. Het is aannemelijk dat dit zorgt voor een positieve publieke opinie ten opzichte van Oekraïne. Dit zou er vervolgens voor kunnen zorgen dat het handelen van Poetin op nog meer onbegrip kan rekenen.

Het subjectieve karakter van deze explainer kanalen is te verklaren vanuit de relatie tussen de journalist en zijn publiek. Journalisten produceren content die past bij de overtuigingen van hun

publiek (Ghavamnia & Dastjerdi, 2013, p. 455; Thompson & Hunston, 2000, p. 6). Aannemelijk is dat dit publiek tegen oorlogsvoering is en daarom sympathiseert met Oekraïne binnen dit conflict.

Dit past bij de Westerse berichtgeving over deze oorlog, waarin journalisten laten doorschemeren aan de kant van Oekraïne te staan (Springer et al., 2022, p. 197). Dit zou te verklaren kunnen zijn uit het idee dat deze explainer journalisten een connectie voelen met Oekraïne, of juist een afkeer tegen Rusland, en daarom worstelen met het behouden van hun objectiviteit, autonomie en onpartijdigheid (Nygren et al., 2018, p. 1059). Dat is ook terug te zien in de explainer video's, waarin de journalisten hun afkeer tegen Poetin en de oorlog uiten en juist sympathie voor de Oekraïners tonen.

Deze focus op emotie kan gezien worden als een gevolg van het huidige digitale medialandschap, waarin (vooral negatieve) emotie wordt ingezet om een groot bereik te genereren en een collectief gevoel, in dit geval een collectieve afkeer tegen Poetin ('de ander') en een collectieve sympathie voor Oekraïne, te creëren (Wahl-Jorgensen & Pantti, 2021, pp. 1150-1151). Dit wordt gedaan door Poetin te presenteren als onredelijk en eng, Oekraïne te presenteren als kwetsbaar en strijdvaardig, en een verlangen naar vroeger te creëren.

Ook ladingen van oprechtheid kunnen bijdragen aan dit collectieve gevoel. Harris zet Poetin weg als iemand die niet oprecht is en een leugenaar is. De Oekraïners worden daarentegen weggezet als oprecht, door anekdotes van Oekraïense burgers te presenteren als echt en te vertellen dat de Oekraïense werkelijkheid er beter uitziet dan men denkt. Aannemelijk is dat dergelijke ladingen voortkomen uit de politieke, culturele en morele overtuigingen van de journalisten en hun publiek en zullen bijdragen aan het verder tegenover elkaar zetten van betrokken kampen (Nickels, 2007, pp. 53-57), in dit geval Oekraïne en Rusland. Hiermee dragen de explainer journalisten bij aan het verlies van vertrouwen in (Curry & Stroud, 2021) en een groeiende afkeer tegen (Nickels, 2007, p. 42) Poetin. Omdat beschuldigingen van onoprechtheid mogelijk meer invloed zouden hebben op de publieke opinie dan de voorziening van objectieve informatie (Hameleers & Minihold, 2022, p. 1196), is het mogelijk dat explainer journalisten deze beschuldigingen inzetten om een negatieve publieke opinie van Poetin te bewerkstelligen.

Anderzijds komen ladingen van oprechtheid voor als een manier voor de journalisten om hun eigen mening te ventileren. Ze speculeren over beweegredenen van Poetin, zonder deze met feiten te onderbouwen. Hierdoor kan gesteld worden dat karakteristieken van interpretatieve journalistiek, een genre dat makers meer vrijheid geeft te speculeren en meningen te uiten (Soontjens, 2019, p. 952), een aanwezige rol vervullen in explainerjournalistiek.

Ladingen over de verwachting van informatie, komen in de context van sensationisme voor om de onvoorspelbaarheid van oorlogsvoering te benadrukken, waarbij de journalisten vrezende voor de desastreuze gevolgen ervan. Tegelijkertijd wordt er gesproken over de verrassende weerbaarheid

van Oekraïne. Hiermee geven de journalisten aan dat het voeren van een oorlog buiten maatschappelijk geaccepteerde sociale normen ligt en dus slecht is, terwijl de verrassende Oekraïense weerbaarheid geïnterpreteerd kan worden als iets positiefs (Bednarek & Caple, 2014, p. 146).

Ladingen van belangrijkheid komen voor om de omvang van de oorlog tussen Oekraïne en Rusland te benadrukken door de grote hoeveelheden strijdmiddelen en slachtoffers te benoemen en de oorlog te vergelijken met de Tweede Wereldoorlog. Tegelijkertijd vergroten de explainer journalisten de vermeende impact van de oorlog door te refereren aan strijdvaardige Oekraïense burgers met een lage sociale status. Dat doen ze door gebruik te maken van hyperbolen en superlatieven, en hiermee de vermeende intensiteit van de oorlog te vergroten (Ngai, 2018, p. 162; Yu & Chen, 2023, p. 1367). Daarnaast zorgen zij met de kwantificering van informatie, zoals het benoemen van het aantal slachtoffers, ervoor dat deze informatie als extra belangrijk wordt ervaren (Bednarek, 2016, p. 230; Makki, 2019, p. 441; Yu & Chen, 2023, p. 1367). Het gebruik van deze elementen vergroot de vermeende nieuwswaardigheid van de oorlog en kan gezien worden als een manier voor de explainer journalisten om de oorlog relevanter te maken voor de consument en zo een groter publiek aan te trekken (Caple & Bednarek, 2013, p. 6).

Ook ladingen van begrijpelijkheid in de explainer video's kunnen bijdragen aan de vermeende nieuwswaardigheid. Het presenteren van de ideeën van Poetin als onbegrijpelijk is mogelijk een manier om het onderwerp te dramatiseren en daarmee een gevoel van nieuwswaardigheid te creëren (Bednarek, 2010, pp. 19-20). Aannemelijk is dat het publiek hierdoor de ideeën van Poetin als onbruikbaar en kwalitatief slecht zal beoordelen (Marasigan & Ballesteros-Lintao, 2020, p. 39). Toch presenteren de explainer journalisten de ideeën van Poetin ook als begrijpelijk, door te redeneren vanuit zijn gedachtegoed en eenduidige motieven aan zijn handelen toe te wijzen. Doordat de explainer journalisten begrip voor Poetin uiten, zou het publiek begrip voor Poetin kunnen opbrengen en er een positief gevoel bij kunnen hebben (Bednarek, 2010, pp. 19-20). Wel zijn er vraagtekens te zetten bij de mate waarin dit positieve gevoel standhoudt, aangezien het geschetste beeld van Poetin voornamelijk negatief is.

Tot slot zijn de aanwezige ladingen van noodzakelijkheid mogelijk een manier voor de explainer journalisten om hun sympathie voor Oekraïne en afkeer tegen Poetin te uiten. Het presenteren van Oekraïne als hulpbehoevend kan gezien worden als een manier om hoge urgentie toe te schrijven aan het helpen van Oekraïne in de strijd tegen Poetin, waarbij ze het Westen verantwoordelijk stellen voor het bieden van deze hulp. Daarnaast stellen de explainer journalisten dat bepaalde kennis noodzakelijk is voor het begrijpen van bepaalde informatie, wat voor hen een middel kan zijn om de urgentie van hun content te vergroten (Molek-Kozakowska, 2013, pp. 190-191).

5.1 Discussie

Dit onderzoek zet uiteen hoe sensationisme een rol speelt binnen explainerjournalistiek op YouTube. Het is hierbij belangrijk te beseffen dat de gepercipieerde rol van sensationisme – in welke mate dit wel of niet een rol zou moeten spelen – afhangt van ieders definitie van explainerjournalistiek. Zij die vanuit traditionele normen en waarden redeneren zien geen plek voor kenmerken van sensationisme in explainerjournalistiek (Dwyer et al., 2023, p. 718), maar een andere benaderingswijze geldt voor de journalistieke vormen van nu (Zayani, 2021, pp. 32-33; Schneiders, 2020, p. 220). Dit onderzoek laat zien dat deze explainerjournalistiek op YouTube niet toe te schrijven is aan een traditionele kijk erop, omdat sensationisme wel degelijk een rol speelt in de onderzochte video's.

Dat is terug te zien door de aanwezigheid van de mening van de journalist, waardoor er niet gesproken kan worden van een hoge waardering van objectiviteit, hetgeen wat wel als belangrijk wordt gezien binnen de traditionele explainerjournalistiek (Dwyer et al., 2023, p. 718). Ook het idee dat deze complexe onderwerpen uitgelegd moeten worden aan de hand van meerdere perspectieven (Hardee & McMahan, 2017, p. 12) door een presentator met een neutrale rol (Wihbey, 2021, p. 64), ontbreekt enigszins. Wel worden verschillende overtuigingen of inzichten uitgelegd, maar waar pro-Oekraïense mensen het woord krijgen of worden geciteerd, gebeurt dat niet met pro-Russische mensen. Hiermee ontstaat een scheve verhouding in het voordeel van Oekraïne, waardoor het begrip opbrengen voor andersdenkenden (Rojas-Caldéron, 2024, p. 640) en het vormen van een genuanceerde blik op de werkelijkheid (Dan & Rauter, 2023, p. 1046) wordt belemmerd.

Ook zou deze subjectieve berichtgeving gezien kunnen worden als het gevolg van publieksbehoeften. Mensen willen een weloverwogen standpunt innemen en hebben hulp nodig bij het begrijpen van ingewikkelde thema's zoals oorlogen (Dan & Rauter, 2023, p. 1046). Het publiek wil dat journalisten de wereld voor hen interpreteert (Truyens & Picone, 2024, p. 746) en wellicht passen deze explainer video's hier ook tussen. Hiermee beweegt de nadruk van het uitleggen van feiten naar het interpreteren ervan en zou het gezien kunnen worden als interpretatieve journalistiek. In vergelijking met explainerjournalistiek geeft dit genre meer ruimte aan persoonlijke meningen en speculaties (Soontjens, 2019, p. 952), hetgeen wat voorkomt in de explainer video's binnen dit onderzoek.

De explainerjournalistiek die centraal staat in dit onderzoek heeft een ruimere definitie nodig die past bij een moderne benaderingswijze. Logischerwijs zou er gekeken kunnen worden naar de uiteenzetting van Soontjens (2019, p. 957), wiens onderscheid tussen uitleggen, oordelen en speculeren juist samenkomt tot een geheel binnen de onderzochte explainerjournalistiek. Dit past

ook bij een positieve beschouwing van sensationisme, die benadrukt dat het inspelen op emotie niet ten koste hoeft te gaan van verdieping en informatievoorziening (Haw, 2020, p. 126). Daarmee kan worden beargumenteerd dat een herziening van explainerjournalistiek in het huidige tijdperk nodig is, waarbij uitleggen, oordelen en speculeren, dus objectieve en subjectieve elementen (Soontjens, 2019, p. 957), naast elkaar kunnen bestaan.

Toch is het lastig om deze kanalen op YouTube te plaatsen in een journalistiek hokje. Niet moeten zij voldoen aan bepaalde journalistieke normen en waarden of worden zij in de gaten gehouden door een onafhankelijke journalistieke commissie. Zo presenteren Johnny Harris en Real Life Lore zich als journalist en genieten zij verder volledige creatieve vrijheid. Het is aan het publiek om hun content op waarde te schatten en waar mogelijk te herkennen wanneer content sensationeel is. De aanwezigheid van de mening van de journalist is pas iets slechts of zorgelijks wanneer het publiek het idee heeft dat het naar een neutrale vertelling van feiten zit te kijken. Dat onderscheid is niet altijd duidelijk voor het publiek, omdat feitelijke informatie en meningen soms dwars door elkaar lopen (Springer et al., 2022, p. 197).

Tegelijkertijd zijn critici geneigd vooral te kijken naar de negatieve rol van sensationisme in (explainer)journalistiek, terwijl het ook een positieve functie kan hebben. Het is een manier om aandacht te trekken en behouden (Molek-Kozakowska, 2013, pp. 173-174) in een omgeving waar niemand zin heeft om te kijken naar de objectieve presentatie van feiten (Haw, 2020, p. 126). Daarmee kan sensationisme haast gezien worden als iets inherent aan het nieuws van deze dag: zij die gezien willen worden, kunnen niet anders. In essentie is dit de balans waar Wahl-Jorgensen (2020, p. 184) het over heeft, met enerzijds het streven naar journalistieke kwaliteit en anderzijds de focus op het pakken van de aandacht. Het is dan aan de explainer journalisten zelf om met deze conflicterende aspiraties om te gaan en hierbij niet door te slaan in overdrijvingen, onnauwkeurigheden of disbalans (Kleemans et al., 2017, p. 184).

5.2 Vervolgonderzoek en beperkingen

De literatuur suggereert dat de manipulatieve aard van sensationisme ervoor kan zorgen dat het publiek een verkeerd of verdraaid beeld van de werkelijkheid construeert (Grundlingh, 2017, pp. 120, 134). Deze probleemstelling gaat haast uit van een passief publiek, dat zonder enig kritisch denkvermogen informatie tot zich neemt. Maar tegelijkertijd wordt gesteld dat het publiek in staat is sensationisme te identificeren en bij het overmatige voorkomen ervan informatie als ongeloofwaardig kan bestempelen (Haw, 2020, p. 126). Beide assumpties gaan uit van een andere mate van digitale geletterdheid bij het publiek. Daarom zou onderzocht kunnen worden in hoeverre consumenten sensationisme kunnen herkennen en welke gevolgen de aanwezigheid van sensationisme heeft voor de publieke constructie van de werkelijkheid.

Ook zou onderzoek naar de perceptie van explainer journalisten van hun eigen rol bruikbaar kunnen zijn. Waar de literatuur veelal suggereert dat de toepassing van sensationisme een bewust proces is, is het aannemelijk dat de constructie van content het resultaat van journalistieke intuïtie is. Ook zou er dan gekeken worden of een dergelijke rol van sensationisme voortkomt uit de ambitie bepaalde overtuigingen of ideologieën over te brengen.

Ten derde zou er gekeken kunnen worden naar hoe commerciële belangen invloed hebben op de producties van deze explainer journalisten op YouTube. Deze YouTube-kanalen verdienen hun geld door views te genereren en zo aantrekkelijker te worden voor adverteerders (Bader & Sîrb, 2021, p. 2). Een groter publiek betekent meer inkomsten en dit is te bereiken door sensationisme toe te passen (Molek-Kozakowska, 2013, pp. 173-174). Zo maken de explainer journalisten in sommige video's reclame voor bepaalde bedrijven of verwijzen ze naar pagina's waar het publiek financiële steun kan bieden. Interessant zou zijn om te onderzoeken in hoeverre deze commerciële belangen in verband staan met de aanwezigheid van elementen van sensationisme.

Daarnaast richt dit onderzoek zich maar op een deel van sensationisme en explainerjournalistiek. Zo is aannemelijk dat sensationisme ook voorkomt in het audiovisuele gedeelte van deze explainerjournalistiek. Onderzocht kan worden hoe deze elementen bijdragen aan sensationisme en welke invloed deze audiovisuele elementen hebben op het publiek.

Ook leunt de methode van dit onderzoek sterk op een concept van Bednarek (2010, pp. 17-19), dat enkel kijkt naar subjectieve oordelen van een zender. Gekeken zou kunnen worden naar andere elementen van sensationisme die gesuggereerd worden in de literatuur, zoals de mate waarin berichtgeving ongebalanceerd, overdreven of misleidend is (Kleemans et al., 2017, p. 184).

Tot slot richt dit onderzoek zich met de oorlog tussen Oekraïne en Rusland op een specifiek onderwerp. Omdat aannemelijk is dat vrijwel iedereen tegen het voeren van oorlog is, zal dit voor de explainer journalisten niet anders zijn. Zij stellen Poetin verantwoordelijk voor de oorlog en dus zullen zij in hun informatievoorziening over Poetin waarschijnlijk veel negatief en haast nooit positief zijn. Daarom zou het bruikbaar kunnen zijn om eenzelfde onderzoek uit te voeren met een ander onderwerp waar een neutralere rol van de journalist zou kunnen worden verwacht.

6. Literatuurlijst

- Arbaoui, B., De Swert, K., & Van der Brug, W. (2020). Sensationalism in news coverage: A comparative study in 14 television systems. *Communication Research*, 47(2), 299-320. <https://doi.org/10.1177/0093650216663364>
- Bader, S., & Sîrb, C. (2021). Post-sensationalism: Catastrophism and fight paradigm in Romanian online media. *Postmodern Openings*, 12(4), 1-17. <https://doi.org/10.18662/po/12.4/358>
- Balčytienė, A. (2017). Informed citizenship, journalistic professionalism, and democracy: What is old, what is new, and what is unresolved? In P. Bajomi-Lázár (Red.), *Media in Third Wave Democracies: Southern and Central/Eastern Europe in Comparative Perspective* (pp. 45-58). L'Harmattan.
- Barnhurst, K. (2014). The interpretive turn in news. In M. Schreiber, & C. Zimmermann (Red.), *Journalism and Technological Change: Historical Perspectives, Contemporary Trends* (pp. 111-141). Campus Verlag.
- Bednarek, M. (2006). Evaluation in media discourse: Analysis of a newspaper corpus. *Journal of Quantitative Linguistics*, 17(3), 253-256.
- Bednarek, M. (2010). Evaluation in the news: A methodological framework for analyzing evaluative language in journalism. *Australian Journal of Communication*, 37(2), 15-50.
- Bednarek, M., & Caple, H. (2014). Why do news values matter? Towards a new methodological framework for analysing news discourse in critical discourse analysis and beyond. *Discourse & Society*, 25(2), 135-158. <https://doi.org/10.1177/0957926513516041>
- Bednarek, M. (2016). Voices and values in the news: News media talk, news values and attribution. *Discourse, Context & Media*, 11, 27-37. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2015.11.004>
- Bielik, P., & Višňovský, J. (2021). Explanatory journalism: A new way to communicate in digital era. *Media Literacy and Academic Research*, 4(1), 24-37.
- Brown, D. K., Harlow, S., García-Perdomo, V., & Salaverría, R. (2018). A new sensation? An international exploration of sensationalism and social media recommendations in online news publications. *Journalism*, 19(11), 1497-1516. <https://doi.org/10.1177/1464884916683549>
- Caple, H., & Bednarek, M. (2013). Delving into the discourse: Approaches to news values in journalism studies and beyond. *Reuters Institute for the Study of Journalism*, 1-29.
- Cui, X., & Liu, Y. (2017). How does online news curate linked sources? A content analysis of three online news media. *Journalism*, 18(7), 852-870. <https://doi.org/10.1177/1464884916663621>
- Curry, A. L., & Stroud, N. J. (2021). The effects of journalistic transparency on credibility assessments and engagement intentions. *Journalism*, 22(4), 901-918. <https://doi.org/10.1177/1464884919850387>

- Dan, V., & Rauter, D. (2023). Explanatory reporting in video format: Contrasting perceptions to those of conventional news, *Journalism Practice*, 17(5), 1046-1067.
<https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1966644>
- Denisova, A. (2023). Viral journalism. Strategy, tactics and limitations of the fast spread of content on social media: Case study of the United Kingdom quality publications. *Journalism*, 24(9), 1919-1937. <https://doi.org/10.1177/14648849221077749>
- Dwyer, L., Crawford, C., & Zeller, F. Media framing of dominant ideologies in explanatory journalism concerning artificial intelligence and robotics. *Canadian Journal of Communication*, 48(4), 715-742. <https://doi.org/10.3138/cjc-2022-0017>
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *The Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Flusberg, S. J., Matlock, T., & Thibodeau, P. H. (2018). War metaphors in public discourse. *Metaphor and Symbol*, 33(1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/10926488.2018.1407992>
- Forman, J., & Damschroder, L. (2008). Qualitative content analysis. In L. Jacoby & L. A. Siminoff (Red.), *Empirical methods for bioethics: A primer* (pp. 39-62). Elsevier.
- Gehrke, M., Träsel, M., Ramos, Á., & Ozorio, J. (2023). All the president’s lies: How Brazilian news media addressed false and inaccurate claims in their titles. *Journalism Practice*, 1–18.
<https://doi.org/10.1080/17512786.2023.2174579>
- Ghavamnia, M., & Dastjerdi, H. V. (2013). Evaluation in media discourse: Contrasts among journalists in reporting an event. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 70, 447-457.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.082>
- Gil de Zúñiga, H., & Hinsley, A. (2013). The press versus the public: What is “good journalism?”. *Journalism Studies*, 14(6), 926-942. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2012.744551>
- Grundlingh, L. (2017). Identifying markers of sensationalism in online news reports on crime. *Language Matters*, 48(2), 117–136. <https://doi.org/10.1080/10228195.2017.1341543>
- Hameleers, M., & Minihold, S. (2022). Constructing discourses on (un)truthfulness: Attributions of reality, misinformation, and disinformation by politicians in a comparative social media setting. *Communication Research*, 49(8), 1176-1199.
<https://doi.org/10.1177/0093650220982762>
- Hardee, G. M., & McMahan, R. P. (2017). FIJI: A framework for the immersion-journalism intersection. *Frontiers in ICT*, 4, 1-18. <https://doi.org/10.3389/fict.2017.00021>
- Harris, J. (z.d.). *Home* [YouTube-kanaal]. YouTube. Geraadpleegd op 10 juni 2024, van <https://www.youtube.com/@johnnyharris>
- Haw, A. L. (2020). ‘Manufactured hysteria’: audience perceptions of sensationalism and moral panic in Australian news representations of asylum seekers. *Media International Australia*, 174(1),

- 125-139. <https://doi.org/10.1177/1329878X19876093>
- Hayashi, P., Abib, G., & Hoppen, N. (2019). Validity in qualitative research: A processual approach. *The qualitative report*, 24(1), 98-112. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2019.3443>
- Kleemans, M., & Hendriks Vettehen, P. G. J. (2009). Sensationalism in television news: A review. In R. P. Konig, P. W. M. Nelissen, & F. J. M. Huysmans (Red.), *Meaningful media: Communication research on the social construction of reality* (pp. 226-243). Tandem Felix. <http://hdl.handle.net/2066/74717>
- Kleemans, M., Hendriks Vettehen, P. G. J., Beentjes J. W. J., & Eisinga, R. (2017). The influence of sensationalist features in television news stories on perceived news quality and perceived sensationalism of viewers in different age groups. *Studies in Communication Sciences*, 17(2), 183-194. <https://doi.org/10.24434/j.scoms.2017.02.004>
- Kyriakidou, M., Morani, M., Cushion S., & Hughes, C. (2023). Audience understandings of disinformation: navigating news media through a prism of pragmatic skepticism. *Journalism*, 24(11), 2379-2396. <https://doi.org/10.1177/14648849221114244>
- Lueck, K., Due, C., & Augoustinos, M. (2015). Neoliberalism and nationalism: Representations of asylum seekers in the Australian mainstream news media. *Discourse & Society*, 26(5), 608-629. <https://doi.org/10.1177/0957926515581159>
- Makki, M. (2019). 'Discursive news values analysis' of Iranian crime news reports: Perspectives from the culture. *Discourse & Communication*, 13(4), 437-460. <https://doi.org/10.1177/1750481319842453>
- Marasigan, M. A. A., & Ballesteros-Lintao, R. (2020). Presentation and comprehensibility of public policies in online news articles. *International Journal of Law, Language, and Discourse*, 8(2), 35-56.
- Molek-Kozakowska, K. (2013). Towards a pragma-linguistic framework for the study of sensationalism in news headlines. *Discourse & Communication*, 7(2), 173-197. <https://doi.org/10.1177/1750481312471668>
- Nickels, H. C. (2007). Framing asylum discourse in Luxembourg. *Journal of Refugee Studies*, 20(1), 37-59. <https://doi.org/10.1093/jrs/fel029>
- Ngai, J. (2018). "It is imperative to ...": Importance markers and the construction of newspaper discourse. *The Asian Journal of Applied Linguistics*, 5(1), 156-169.
- Ng, Y., & Zhao, X. (2020). The human alarm system for sensational news, online news headlines, and associated generic digital footprints: a uses and gratifications approach. *Communication Research*, 47(2), 251-275. <https://doi.org/10.1177/0093650218793739>
- Nygren, G., Glowacki, M., Hök, J., Kiria, I., Orlova, D., & Taradai, D. (2018). Journalism in the Crossfire: Media coverage of the war in Ukraine in 2014. *Journalism Studies*, 19(7), 1059-1078.

- <https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1251332>
- Ozyumenko, V. I., & Larina, T. V. (2021). Threat and fear: Pragmatic purposes of emotionalisation in media discourse. *Russian Journal of Linguistics*, 25(3), 746-766.
<https://doi.org/10.22363/2687-0088-2021-25-3-746-766>
- Peer, L., & Ksiazek, T. B. (2011). YouTube and the challenge to journalism. *Journalism Studies*, 12(1), 45-63. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2010.511951>
- Pisenti, J. [Real Life Lore]. (z.d.). *Home* [YouTube-kanaal]. YouTube. Geraadpleegd op 10 juni 2024, van <https://www.youtube.com/channel/UCP5tjEmvPltGyLhmjdwP7Ww>
- Rojas-Calderón, A. (2024). Constructive journalistic roles in environments of social complexity and political crisis. *Journalism and Media*, 5, 626–645.
<https://doi.org/10.3390/journalmedia5020042>
- Schneiders, P. (2020). What remains in mind? Effectiveness and efficiency of explainers at conveying information. *Media and Communication*, 8(1), 218-231.
<https://doi.org/10.17645/mac.v8i1.2507>
- Schudson, M. (2008). News and democratic society: past, present, and future. *Hedgehog Review*, 10(2), 7-21.
- Silverman, D. (2011). *Interpreting Qualitative Data: A Guide to the Principles of Qualitative Research* (5e ed.). Sage.
- Singh, V., Gupta, S. S., Singh, V. V., & Basera, J. (2022). An analysis of sensationalism in news. *Journal of the Asiatic Society of Mumbai*, 95(45), 168-177.
- Soontjens, K. (2018). The rise of interpretive journalism: Belgian newspaper coverage, 1985–2014. *Journalism Studies*, 20(7), 952–971. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1467783>
- Springer, N., Nygren, G., Widholm, A., Orlova, D., & Taradai, D. (2022). Narrating ‘their war’ and ‘our war’: The patriotic journalism paradigm in the context of Swedish and Ukrainian conflict coverage. *Central European Journal of Communication*, 15(2), 178-201.
[https://doi.org/10.51480/1899-5101.15.2\(31\).1](https://doi.org/10.51480/1899-5101.15.2(31).1)
- Thompson, G., & Hunston, S. (2000). Evaluation: An introduction. In S. Hunston & G. Thompson (Red.), *Evaluation in text: Authorial stance and the construction of discourse* (pp. 1-27). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198238546.003.0001>
- Truyens, P., & Picone, I. (2024). Does the audience welcome an audience-oriented journalism? *Journalism*, 25(4), 735-754. <https://doi.org/10.1177/14648849231170063>
- Vox. (z.d.-a). *About us*. Geraadpleegd op 10 juni 2024, van <https://www.vox.com/about-us>
- Vox. (z.d.-b). *Home* [YouTube-kanaal]. YouTube. Geraadpleegd op 10 juni 2024, van <https://www.youtube.com/@Vox>
- Wahl-Jorgensen, K. (2020). An emotional turn in journalism studies? *Digital Journalism*, 8(2), 175-

194. <https://doi.org/10.1080/21670811.2019.1697626>
- Wahl-Jorgensen, K., & Pantti, M. (2021). Introduction: The emotional turn in journalism. *Journalism*, 22(5), 1147-1154. <https://doi.org/10.1177/1464884920985704>
- Wihbey, J. P. (2021). Explanatory journalism: Bringing greater interpretation and depth to complex issues. In K. M. Hopkinson & N. S. Dahmen (Red.), *Reporting Beyond the Problem: From Civic Journalism to Solutions Journalism* (pp. 63-81). Peter Lang Publishing.
<https://doi.org/10.3726/b14727>
- Wong, J. S., & Harraway, V. (2020). Media presentation of homicide: Examining characteristics of sensationalism and fear of Victimization and their relation to newspaper article Prominence. *Homicide Studies*, 24(4), 333-352. <https://doi.org/10.1177/1088767919896391>
- Wu, S. (2018). When new media operates within a state-mediated press system: assessing new media's impact on journalism crisis perceptions in Singapore and Hong Kong. *Information, Communication & Society*, 23(4), 572-587. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1521458>
- Yu, H., & Chen, G. (2023). Their floods and our floods: News values of flood photo galleries of Associated Press and Xinhua News Agency. *Journalism*, 24(6), 1362-1381.
<https://doi.org/10.1177/14648849211056785>
- Zabalondo, B., Aiestaran, A., & Peñafiel, C. (2022). On digital slow journalism in Spanish: An overview of ten media cases from Argentina, Colombia, Mexico and Spain. *Journalism*, 23(11), 2380-2399. <https://doi.org/10.1177/14648849211007034>
- Zayani, M. (2020). Digital journalism, social media platforms, and audience engagement: The case of AJ+. *Digital Journalism*, 9(1), 24-41. <https://doi.org/10.1080/21670811.2020.1816140>
- Zou, H. J., & Hyland, K. (2024). "Let's start with the basics of the virus": Engaging the public in two forms of explainers. *Journal of English for Academic Purposes*, 68(101353), 1-12.
<https://doi.org/10.1016/j.jeap.2024.101353>

Bijlage

Overzicht van de video's die binnen dit onderzoek zijn geanalyseerd

Titel van de video	Kanaal	Publicatiedatum	Lengte
The REAL reason Putin is invading Ukraine	Johnny Harris	29 januari 2022	22:00
Putin's Energy War Against Europe, Explained	Johnny Harris	26 oktober 2022	21:11
DIY Drones: War will never be the same	Johnny Harris	29 november 2023	19:49
Putin Will Lose, Here's Why	Johnny Harris	5 maart 2022	27:34
Why Russia is Invading Ukraine	Real Life Lore	26 februari 2022	31:55
Why Ukraine Re-Taking Crimea Will Destroy Russia	Real Life Lore	13 maart 2023	33:46
How Ukraine is Breaking Through Russia's Naval Blockade	Real Life Lore	29 juli 2023	27:00
Putin's war on Ukraine, explained	Vox	2 maart 2022	8:48
How Western weapons transformed the war in Ukraine	Vox	24 maart 2023	8:23
How Ukraine got the upper hand against Russia	Vox	16 september 2022	5:42
How a no-fly zone would change the war in Ukraine	Vox	12 maart 2022	6:05
How Ukrainians are saving art during the war	Vox	8 april 2022	8:57

Noot. In de resultaten wordt er naar de bron van voorbeelden verwezen door te refereren naar transcripten, zoals 'Vox, transcript 3'. Deze tabel hanteert dezelfde nummering als deze voorbeelden. Dat betekent dat bij het refereren naar 'Vox, transcript 3', gerefereerd wordt aan de video 'How Ukraine got the upper hand against Russia'.